

Annika Nurmi

MOBIILITEKNOLOGIA LAPSEN NÄKÖKULMASTA
Toisen luokan oppilaiden ajatuksia kännykästä ja sen käytöstä

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö
2012

MOBIILITEKNOLOGIA LAPSEN NÄKÖKULMASTA

Toisen luokan oppilaiden ajatuksia kännykästä ja sen käytöstä

Nurmi, Annika
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Maaliskuu 2012
Ohjaaja: Pamppunen, Seppo
Sivumäärä: 56
Liitteitä: 3

Asiasanat: teknologia, matkapuhelin, lapsen kehitys, lapsuus

Opinnäytetyöni aiheena oli lasten kännykän käyttö ja se millaisia ajatuksia heillä aiheesta on. Kohderyhmänä olivat 18 toisen luokan oppilasta. Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää millaisia kokemuksia lapsilla oli kännykän käyttöön liittyen yleisesti. Halusin myös selvittää millaisia ajatuksia heillä on siitä, millainen olisi heidän unelmiensa kännykkä, tai millaisen he uskovat kännykän olevan tulevaisuudessa.

Aineiston keruun toteutin syksyllä vuonna 2011. Haastattelin kaikkia lapsia henkilökohtaisesti ja haastattelutilanteessa täytimme myös tekemäni kyselylomakkeen yhdessä lasten kanssa. Kyselylomakkeeni yhdeksästä kysymyksestä päädyin lopulta tarkastelemaan raportissani kahdeksaa.

Opinnäytetyön ajatuksena oli, että nykyisessä hyvin teknologisoituneessa yhteiskunnassa lapsilla on aivan erityinen rooli. He ovat teknologisesti taitavia käyttäjiä, mutta tarvitsevat kuitenkin aikuisen apua pohtimaan kännykän käyttöön liittyviä uhkia tai mahdollisuuksia. Halusin tuoda esiin myös lasten omia ajatuksia aiheesta. Kännykkä päätyi edustamaan teknologiaa työssäni useammastakin syystä. Yhä nuoremmilla lapsilla on kännykkä ja se on usein myös hyvin henkilökohtaista teknologiaa, kulkeehan se aina mukana.

MOBILE TECHNOLOGY FROM CHILDREN'S PERSPECTIVE
Second grade pupils' thoughts about mobile phone and the use of it

Nurmi, Annika

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Social Services

March 2012

Supervisor: Pamppunen, Seppo

Number of pages: 56

Appendices: 3

Keywords: technology, mobile phone, child's development, childhood

The subject of my thesis was children's use of mobile phone and what kind of thoughts they have about it. The target group was 18 second grade pupils. The purpose of my thesis was to find out what kind of experiences children had about using mobile phones. I also wanted to find out what thoughts they had about ideal mobile phone for them and what they thought mobile phone would be in the future.

Gathering of the material was carried out in the autumn of year 2011. I interviewed all the pupils and together we filled in the form that I had made earlier. From the nine questions I had chosen to the form I ended up using eight in my report.

The idea of my thesis was that society in these days is full of technology and children have a special role in it. They have good skills in using technology but they need adult supervision. I wanted to raise attention to children's own thoughts about the subject. I chose mobile phones to represent technology in my Bachelors thesis for many reasons. Younger and younger children have their own mobile phone and it's also very personal technology because we always carry it with us.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET	8
2.1	Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen rakenne.....	8
2.2	Tutkimukseni lähestymistapa ja aineistonkeruu menetelmä	9
2.3	Tutkimusaineisto.....	11
	IHMINEN JA TEKNOLOGIA	11
2.4	Teknologia ja sen merkitys ihmiselle	12
2.5	Kännykän historia	14
2.6	Kännykän merkitys ihmiselle ja hänen vuorovaikutustapojensa muutokselle ...	16
3	TEKNOLOGISOITUNUT LAPSUUS	16
3.1	Lapsuus nyky-Suomessa.....	17
3.2	Lapsen arki ja sen hektisyys	19
3.3	Kännykän merkitys lapsen arjessa	19
3.4	Teknologian merkitys osana lapsen kasvuympäristöä.....	21
3.5	Mediakasvatus	24
4	TOISEN LUOKAN OPPILAS KÄNNYKÄN KÄYTTÄJÄNÄ.....	25
4.1	Toisen luokan oppilaan tiedollinen kehitys	25
4.2	Toisen luokan oppilaan sosiaalinen kehitys.....	26
4.3	Toisen luokan oppilaan kielellinen kehitys	27
5	HAASTATTELU TUTKIMUSMENETELMÄNÄ.....	28
5.1	Lasten haastattelu.....	29
5.2	Haastattelukysymysten muotoutuminen	30
5.3	Lasten haastattelun toteutus	33
5.4	Haastattelutilanne.....	34
5.5	Haastattelujen analysointiprosessi	36
6	TOKALUOKKALAISTEN AJATUKSIA KÄNNYKÄN KÄYTÖSTÄ.....	37
6.1	Ensimmäinen kännykkä	37
6.2	Kännykän käyttötarkoitukset	38
6.3	Rajoitukset kännykän käytössä.....	39
6.4	Kännykän merkitys lapselle	39
6.5	Ongelmat kännykän käytössä	40
7	UNELMAKÄNNYKKÄ TAI TULEVAISUUDEN MATKAPUHELIN.....	41
7.1	Miltä näyttää unelmien kännykkä?	42
7.2	Mitä toimintoja unelmien kännykässä on?	43
7.3	Miltä näyttää tulevaisuuden puhelin?	44

7.4	Mitä toimintoja tulevaisuuden kännykässä on?	45
7.5	Retropuhelin, leijuva kännykkä vai ihmiseen asennettua mobiiliteknologiaa? ..	47
8	YHTEENVETO	47
8.1	Lapset edistyneitä kännykän käytössä	47
8.2	Mukana matkapuhelinten trendeissä.....	48
9	POHDINTA.....	49
	LÄHTEET.....	54
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Olen kiinnostunut lasten suhteesta teknologiaan nyky-yhteiskunnassa, jossa se on niin vahva osa arkea. Toisaalta se on myös melko huomaamaton osa sitä, sillä usein teknologia ja sen käyttö on niin rutinoitunutta, että se on limittynyt luonnolliseksi osaksi arkeamme. Minua kiinnostaa kuinka lapset kokevat teknologian, sillä heidän suhtautumistapansa siihen on erilainen kuin aikuisilla. He ovat vauvasta asti kasvanneet sen runsauden keskellä. Sen vuoksi sen käyttö on usein heille myös hyvin luontevaa. Sen käyttöön liittyvät haasteet ovatkin lapsilla todennäköisesti pääosin muualta kuin teknisissä ominaisuuksissa.

Olen aiemmin Turun yliopistossa tehnyt kandidatiutkielman lasten internetin käyttöön liittyen. Tuolloin pyysin lapsia kirjoittamaan aiheesta aineen. Nyt halusin kuitenkin keskittyä tutkimaan lasten kännykän käyttöä, sillä yhä nuoremmille lapsille ostetaan oma kännykkä. Halusin päästä myös vuorovaikutukseen lasten kanssa, mikä ei kandidatiutkielmassani ollut mahdollista.

Kännykkä on teknologiaa, joka on selkeä osa arkeamme, kulkeehan se lähes aina mukana. Sen vuoksi myös sen rooli elämässämme on usein hyvin tärkeä. Se on kommunikointiväline, mutta nykypäivänä se voi olla myös paljon muutakin. Esimerkiksi kamera, kalenteri, tai jopa oman persoonan ilmentäjä. Lapset ovatkin usein varsin monipuolisia kännykän käyttäjiä. Heille tuntuu myös olevan varsin luontevaa, että kännykän käyttömuotoja on perinteisten soittamisen ja tekstaamisen lisäksi lukuisia muitakin.

Tutkimuksessani haastattelin toisen luokan oppilaita melko laajasti heidän kännykän käytöstään, sekä heidän ajatuksistaan siitä, millainen on heidän unelmakännykkänsä ja millainen he uskovat kännykän olevan tulevaisuudessa. Haastattelin yhteensä 18 lasta, joista puolet oli poikia ja puolet tyttöjä. Toteutin haastattelun Porissa sijaitsevassa koulussa syyskuussa 2011.

Lapset osoittautuivat hyvin monipuolisiksi ja aktiivisiksi kännykän käyttäjiksi. Jokaisella haastattelemallani lapsella oli kännykkä jo ennen toisen luokan alkua. Lapset osoittautuivat myös varsin mielikuvituksellisiksi ja kekseliäiksi kertoessaan ajatuksistaan unelmakännykästä ja tulevaisuuden kännykästä. Lasten haastattelu on mielestäni hyvin antoisa aineistonkeruu menetelmä, vastaukset olivat hyvin monipuolisia ja vaihtelevia.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää millaisia ajatuksia lapsille nousee esiin kännykästä ja sen käytöstä. Tutkimukseni on siis kuvaileva kartoitus lasten kännykän käytöstä ja heidän ajatuksistaan siihen liittyen. Tavoitteena on kysellä kännykästä ja sen käytöstä yleisellä tasolla, kuitenkin yhdistävään teemaan keskittyen. Erityisesti olen kuitenkin kiinnostunut siitä, millainen on lasten unelmakännykkä ja millainen he uskovat kännykän olevan tulevaisuudessa.

Olen kiinnostunut mediakasvatuksesta ja lasten suhteesta teknologiaan. Opinnäytetyöni saattaa tulevaisuudessa toimia pohjana jollekin laajemmalle tutkimukselle. Opiskelen myös Turun yliopiston Porin yksikössä pääaineenani Digitaalinen kulttuuri, joten opinnäytetyöni saattaa olla hyödyksi myös siellä opiskeluja jatkaessani.

Mielestäni on tärkeää tutkia lasten kännykän käyttöä, sillä sen merkitys heidän elämässään on merkittävä. Teknologia asettaa nykyajan lapset suurten mahdollisuuksien ja valintojen eteen. Sen vaikutukset eivät kuitenkaan ole pelkästään positiivisia, joten on tärkeää tietää miten, missä ja mihin lapset teknologiaa käyttävät. On hyvä että lasten teknologian hallinta on usein sillä tasolla, että he voivat sitä itsenäisesti käyttää. Aikuisen tulee kuitenkin pitää huolta siitä, että lapsen teknologian käyttö on turvallista ja hallittua.

2.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen rakenne

Tutkimuskysymykseni koskee lasten kännykän käyttöä melko monipuolisesti. Haluan selvittää milloin lapsi sai ensimmäisen kännykkänsä ja keneltä. Lisäksi haluan selvittää mihin lapsi käyttää kännykkää ja onko sen käytössä joitain rajoituksia. Haluan myös selvittää, kuinka tärkeänä lapset kännykkää pitävät ja onko sen käytössä tullut jotain ongelmia.

Olen kiinnostunut myös selvittämään millainen on lasten unelmakännykkä ja millainen he uskovat kännykän olevan tulevaisuudessa. Haluan siis yleisesti kartoittaa las-

ten kännykän käyttöä valmiiden kysymysten avulla, mutta olen myös kiinnostunut siitä, jos aineistosta nousee esiin joitain yllättäviä teemoja.

Raportissani kerron aluksi ihmisen ja teknologian suhteesta, kännykän historiasta, teknologisoituneesta lapsuudesta, toisen luokan oppilaasta kännykän käyttäjänä, lapsen kehityksestä ja lopuksi kerron vielä mediakasvatuksesta. Sen jälkeen kerron haastattelusta aineistonkeruumenetelmänä ja pohdin lasten haastattelun erityisyyttä. Kerron myös haastattelun toteutuksesta, kysymysten muotoutumisesta, itse haastattelutilanteesta, ja aineiston analysointiprosessista. Sen jälkeen keskityn aineistooni ja siitä selvinneisiin asioihin tarkemmin. Lisäksi yhteenvetona käsittelen vielä aineistosta korostuneita yllättäviä ja mielenkiintoisia asioita erikseen. Lopuksi keskityn pohtimaan tutkimuksen luotettavuutta, tulosten merkitystä ja esiinnousseita uusia tutkimusideoita.

2.2 Tutkimukseni lähestymistapa ja aineistonkeruu menetelmä

Tutkimukseni lähestymistapa on sekä laadullinen, että määrällinen. Itse koen sen kuitenkin olevan vahvemmin laadullinen. Tutkimuksestani löytyy kuitenkin selkeitä elementtejä kummastakin lähestymistavasta.

Tutkimuksestani löytyy seuraavia laadullisen tutkimuksen ominaisuuksia. Tutkimukseni tarkoituksena on tarkastella ihmisten toimimista heidän omasta näkökulmastaan. Tutkimukseni on myös tehty pienemmästä ihmisryhmästä, joita on haastateltu aiheesta yksityiskohtaisesti, sen sijaan, että olisin toteuttanut tutkimukseni mahdollisimman kattavalla otoksella. (Pyörälä, E 2002)

Toisaalta tutkimuksestani löytyy myös selkeitä määrällisen tutkimuksen elementtejä, sillä esittelen tutkimustuloksia paljon myös numeerisessa muodossa. Analysointiprosessissa koin sen kaikkein helpoimmaksi ja selkeimmäksi tavaksi käsitellä lasten vastauksia joihinkin kysymyksistä. Alkuun suunnittelin tutkimukseni olevan vahvemmin laadullinen, kuin mitä lopputuloksesta on nähtävissä. Mielestäni tutkimustuloksia oli kuitenkin tärkeää käsitellä myös numeerisessa muodossa, jotta aineistosta sai luotua

tarpeeksi kattavan kuvan. Tutkimukseni lopputulosta ajatellen laadullinen ja määrällinen lähestymistapa täydensivät hyvin toisiaan.

Päädyin puolistukturoituun haastattelun aineistonkeruu menetelmänä. Tutkimusmenetelmäni muistuttaa monilta osin teemahaastattelua. Teemahaastattelussa haastateltavia yhdistää tietty tilanne, tutkittavan asian taustaa ja kokonaisuutta on selvitetty ja selvityksen pohjalta on tehty tiettyjä oletuksia. Analyysin pohjalta kehitetään haastattelurunko. Haastattelu suunnataan tutkittavien henkilöiden subjektiivisiin kokemuksiin tilateista, jotka tutkija on ennalta analysoinut. Teemahaastattelussa olennaista on, että yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen teemojen varassa. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 47–48)

Näistä ominaisuuksista tutkimuksessani ei täyty varsinaisesti teemojen varassa eteneminen, vaikka haastattelullani yhdistävä teema olikin. Toisin kuin teemahaastattelussa, tutkimukseni kysymyksillä oli tarkka muoto ja järjestys. Tutkimustani voisi siis kutsua puolistrukturoiduksi haastatteluksi, joka on sovellus teemahaastattelusta.

Päätin siis esittää lapsille valmiita kysymyksiä kyselylomakkeesta. Lomakehaastattelu on käytetyin haastattelulaji ja siinä haastattelu suoritetaan lomakkeen mukaan. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikilla samat, mutta haastatteli voi halutessaan vaihtaa niiden järjestystä. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 44–47) Itse en kuitenkaan nähnyt sille tarvetta, joten esitin kaikille kysymykset samassa järjestyksessä.

Puolistrukturoiduille menetelmille on ominaista, että jokin haastattelun näkökohta on määrätty, mutta ei kuitenkaan kaikki näkökohdat. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 47) Haastattelussani määrättyä olivat samat kysymykset kaikille samassa järjestyksessä. Lisäkysymyksiä esitin kuitenkin vaihtelevasti, tarpeen mukaan.

2.3 Tutkimusaineisto

Kävin syyskuussa vuonna 2011 haastattelemassa tokaluokkalaista heidän kännykän käytöstään. Iältään lapset olivat 7-8-vuotiaita. Tutkimukseni primäärilähteenä ovat tokaluokkalaisille tekemäni haastattelut ja niissä yhdessä täytetyt kyselylomakkeet. Haastattelin 18 tokaluokkalaista. Heistä puolet oli tyttöjä, ja puolet poikia. Tutkimusaineisto koostuu siis 18 lapsen kanssa yhdessä täytetyistä kyselylomakkeista, jotka kirjoitin jälkikäteen puhtaaksi.

Kyselylomakkeeni sisälsi yhteensä yhdeksän kysymystä. Yhden kysymyksistä jätin lopulta pois, sillä koin että vastaukset eivät tuoneet tutkimukseeni mitään lisää. Vastausten pituudet yhteen kysymykseen vaihtelivat yhdestä sanasta useisiin lauseisiin.

Pyysin lapsia myös piirtämään aiheista unelmieni kännykkä ja tulevaisuuden kännykkä. Piirustukset olivat kuitenkin niin vaikeasti analysoitavissa, että päädyin jättämään ne tutkimusaineistoni ulkopuolelle. Hankaluuksia olisi tuottanut myös se, että osa lapsista oli todella panostanut piirustuksiinsa ja niistä löytyi paljon informaatiota, kun taas joidenkin piirustukset olivat hyvin nopeasti tehtyjä ja niitä olisi ollut vaikea tulkita millään tavalla. Piirustusten sisältö näytti pääosin vastaavan lasten vastauksia haastattelun kysymyksiin, mutta joitakin erojakin löytyi. Osa piirustuksista lisäsin kuvittamaan raporttiani, vaikken niitä tässä analysoikaan.

IHMINEN JA TEKNOLOGIA

Tietotekniikka on muuttanut merkittävästi yhteiskuntaamme ja myös lähes jokaisen kansalaisen ympäristöä ja käyttäytymistä. (Manninen 2003, 10) Tietotekniikan ja teknologian mullistava vaikutus ihmisen elämään ja sen muutokseen on kiistaton. Teknologiasta on tullut osa jokaista päiväämme, hyödynnämme sitä niin töissä kuin vapaa-ajalla. Sen käyttö on niin rutiininomaista, että usein se tapahtuu tiedostamatta.

Jo vuonna 2001 kolme neljäsosaa Suomen kansasta, mukaan lukien myös sylivauvat ja varttuneemmat seniorit, oli kännykän käyttäjiä. Suomi on moderni maa, myös teknologian suhteen. Sen vuoksi ei olekaan ihme, että suomalaiset ovat yksi maailman innostunein matkaviestinnän käyttäjäkansa. (Penttinen 2002, 8)

Teknologian perimmäinen tarkoitus on toimia arkemme helpottajana ja mahdollistaa eläminen myös esimerkiksi hankalissa luonnonolosuhteissa. Teknologian avulla olemme voineet rakentaa ympäristömme tarpeitamme vastaavaksi. Nykyisin teknologian yksi merkittävä käyttömuoto on myös viihde ja sosiaalisten suhteiden hoito.

2.4 Teknologia ja sen merkitys ihmiselle

Sen lisäksi, että teknologiaa löytyy ympäriltämme erittäin runsaasti, ovat myös sen käyttömahdollisuudet runsaat. Esimerkiksi televisio viihteen ja ajanvietteen sosiaalisenä välineenä on muuttumassa yhä enemmän yksilöllisiä palvelukonsepteja mahdollistavaksi. (Kuivakari 2006, 86) Kännykkä ei ole enää vain yhteydenpitoväline, vaan sen käyttämahdollisuudet ovat runsaat.

Teknologia on siis yhä enemmän muotoutunut mukailemaan jokaisen yksilöllisiä toiveita. Sitä kautta teknologia myös ehkä tuntuu henkilökohtaisemmalta ja läheisemmältä. Kännykkä ei enää ole vain yhteydenpitoa varten, vaan se voi myös olla yksilöitymisen väline. Esimerkiksi soittoäänenä voi olla oma lempikappale tai taustakuvana voi toimia itselle tärkeä kuva. Kännykän kautta voi myös olla aktiivisesti yhteydessä sosiaaliseen mediaan, ja monet toiminnot voi luoda juuri itselleen sopiviksi.

Suomessa on siirrytty eräänlaisesta statussymbolimaisesta ajattelusta kännyköiden hyötykäyttöön jo varhaisessa vaiheessa. Liikkumisen vapaus on matkaviestiverkkojen ehdoton hyötynäkökohta. (Penttinen 2002, 19) Teknologiaa ja niin ollen myös kännyköitä, on opittu kuitenkin nykyään hyödyntämään monilla eri tavoilla, eikä kännykkä ole enää ihmiselle pelkkä soittamisen apuväline. Nykyään sitä hyödynnetään runsaasti erilaisiin toimintoihin, ja usein sen alkuperäinen käyttötarkoitus jää kaikkien muiden käytettävien ominaisuuksien taustalle.

Matkapuhelimen käytössä Suomi on edelläkävijämaa monellakin tapaa. Sen käytön yleisyydessä, matkapuhelinten käytön mahdollisuuksissa ja myös sen aiheuttamissa ongelmissa. (Kopomaa 2000, 5) Suomi on pitkään pysynyt edelläkävijämaiden kärjessä, mutta viime vuosina kännykät ovat yleistyneet maailmanlaajuisesti ja sen lisäksi moni muukin maa voi kutsua itseään matkapuhelinten käytössä edelläkävijämaaksi.

Nykyajan ihmiset elävät hyvin läheisessä suhteessa kännykkänsä kanssa. Usein kuulee sanottavan, että ihminen ei millään pärjäisi ilman kännykkäänsä. Totuus kuitenkin on, että jo ennen kännykkää ihmiset ovat tulleet hyvin toimeen ja kommunikointi tilanteet on vain hoidettu pääosin kasvokkain.

Nykyihminen on riippuvainen teknologiasta, sillä se helpottaa arkeamme niin merkittävässä määrin. Kännykkä on kiistattomasti merkittävä apuväline ihmiselle, sen kautta voi reaaliajassa olla yhteydessä mihin maapallon kolkkaan tahansa. Enää ei tarvitse kulkea pitkiä matkoja tai lähettää hitaasti perille pääsevä kirje tavoittaakseen ihmisen.

Kännykkästä ja teknologiasta muutenkin on tullut niin merkittävä osa arkeamme, että voidaan puhua reaalisen ja virtuaalisen todellisuuden rinnakkaisuudesta. (Kopomaa 2000, 24) Nykyään iso osa keskusteluista käydäänkin virtuaalisesti ja kuulumisia vaihdetaan usein erilaisten palvelimien kautta. Nyky-yhteiskunnassa tunnutaan näkevän uhkana, että virtuaalinen sosiaalisuus vie tilaa reaali maailman sosiaalisuudelta. Virtuaalinen sosiaalisuus voidaan kuitenkin nähdä myös yhtenä sosiaalisuuden muotona, joka rikastuttaa sosiaalisuutta ja tuo siihen uusia ulottuvuuksia.

Tietokoneet ovat yhteiskunnassamme läsnä kaikkilla. Niitä on sisällytetty lentokoneista lähtien lähes kaikkiin kuluttajille suunnattuihin tuotteisiin ja palveluihin. (Cooper 1999, 32) Aivan kuten kännyköiden, ja teknologian yleensä, myös tietokoneiden vaikutus yhteiskuntaan on ollut mullistava.

Nykyisin tietotekniikka etenee nopeasti ja erilaisten sovellusten hinnat halpenevat koko ajan. Tietotekninen vallankumous ei kuitenkaan enää näyttäydy samanlaisena tavoiteltavana haavekuvana, joka johdattaisi Suomen ja muut teollisuusmaat auto-

maattisesti uuteen voimakkaamman kasvun ja paranevan hyvinvoinnin aikaan. Maailmanlaajuisten tietoverkkojen kehittyminen ei myöskään ole edistänyt kansainvälistä yhteisymmärrystä niin, että sodat tai väkivalta olisivat loppumassa. (Lahikainen ym. 2005, 207)

Päinvastoin taloudellinen kehitys Suomessa ja kehittyneissä teollisuusmaissa yleensäkin on erilaisten epävarmuuksien leimaamaa, ja myös kilpailu markkinoilla on kasvamassa aivan uusiin mittasuhteisiin, kun yritykset siirtävät toimintojaan Kiinaan, Intiaan ja muihin halvemman kustannustason maihin. Samanaikaisesti läntiset teollisuusmaat joutuvat etsimään uusia keinoja terrorismin uhkien torjumiseksi, joukkotuhouksien leviämisen ehkäisyyn ja kriisipesäkkeiden rauhoittamiseen. Olosuhteista tai niiden muutoksesta huolimatta tietoyhteiskuntakehitystä pyritään viemään eteenpäin lukuisin eri tavoin. (Lahikainen ym. 2005, 207–208)

Kovat odotukset tietoteknisen vallankumouksen positiivisille vaikutuksille eivät siis toteutuneet läheskään toivotuissa määrin. Toisaalta teknologia ja sen kehitys on kovin kiihvasta ja vaikeasti ennustettavaa. Odotukset tietoyhteiskunnan vallankumouksen vaikutuksista olivatkin suuret. Niitä voisi sanoa jopa kohtuuttomiksi, varsinkin kun ajattelee kuinka lyhyellä aikavälillä kehitys on tapahtunut. Usein myös unohdetaan että tietotekniikka ja teknologia yleensä eivät ole vielä tavoittaneet läheskään jokaista maailmankolkkaa.

2.5 Kännykän historia

Ensimmäinen kaupallinen langaton puhelinpalvelu aloitettiin 1929 laivoilla painavilla, paljon tilaa ja tehoa vievillä laitteilla. Asiakkaina toimivat varakkaat matkustajat, joilla ei ollut muuta keinoa olla puheyhteydessä muuhun maailmaan. He olivat valmiita maksamaan tarpeeksi suuria summia ja mahdollistivat kalliin langattoman puhelinpalvelun. (Brock 2003, 222)

Ensimmäinen varsinainen matkapuhelin esiteltiin vuonna 1973 Motorolan toimesta. Kyseessä oli DynaTac, joka painoi kaksi kiloa. Vuonna 1981 tuli käyttöön pohjoismainen matkapuhelinverkko NMT, jonka tilalle kymmenen vuotta myöhemmin tuli

digitaalinen GSM-verkko, joka yleistyi myös muualla maailmassa. (Tieteen Kuvalehden www-sivut 2011)

Vuonna 1991 käynnistyi gsm-matkapuhelinvallankumous. Kaikkein voimakkaimmin se koettiin Euroopassa ja erityisesti Suomessa. Alusta alkaen televiestinnän kehitykseen ovat vaikuttaneet vahvasti kolme asiaa: teknologian kehitys, kansainvälinen standardisointi sekä yksityisen ja julkisen sektorin välinen jännite. (Häikiö 1998, 21–22)

Vuonna 1992 syntyi uusi suosittu kännykän käyttömuoto, kun lähetettiin ensimmäinen tekstiviesti matkapuhelimesta toiseen. Vuonna 2000 Motorolan simpukkamalli StarTAC painoi vain 88 grammaa, mikä aiemmin oli uskomattoman vähän matkapuhelimelle. Vuonna 2001 Japani otti ensimmäisenä käyttöön 3G-verkon, joka mahdollisti nopean mobiilin internetyhteyden, kaksi vuotta myöhemmin 3G-verkko tuli käyttöön myös Euroopassa. (Tieteen Kuvalehden www-sivut 2011)

Vuonna 2002 maailmassa oli miljardi matkapuhelimen käyttäjää. Vuonna 2007 ilmestynyt Nokian N95 oli ensimmäinen älypuhelin, jossa oli kaikille avoin gps-navigaattori. Vuonna 2007 Apple toi markkinoille iPhone, jossa oli 3,5 tuuman kosketusnäyttö. Vuonna 2010 alkoi yleistyä nopean internetyhteyden mahdollistava LTE-tekniikka. (Tieteen Kuvalehden www-sivut 2011)

Kännykän kehitys on siis ollut varsin nopeatempoista ja tapahtumarikasta. Ylemissä kappaleissa mainitut kännykän kehitysvaiheet ovat merkittävä osa kännykän kehitystä, mutta niiden lisäksi kännykän kehityskaareen kuuluu monia muitakin kehitysvaihteita. Muutamassa kymmenessä vuodessa tapahtunut matkapuhelinten yleistyminen on ollut varsin kiivas ja nykyajan pieni ja monikäyttöinen kännykkä eroaa merkittävästi ensimmäisistä raskaista ja suurikokoisista malleista.

Kännykän merkitys ihmiselle nykypäivänä on suuri. Aika ilman kännykkää tuntuu kaukaiselta, mutta siitä huolimatta reilu kymmenen vuotta sitten kännykät olivat vasta yleistymässä. Hyvin nopeasti ihmiset ovat siis tottuneet ajatukseen siitä, että heidän mukanaan täytyy jatkuvasti kulkea mobiiliteknologiaa, joka mahdollistaa yhteyden muihin ihmisiin.

2.6 Kännykän merkitys ihmiselle ja hänen vuorovaikutustapojensa muutokselle

Kännykkä on aiheuttanut muutoksen yhteiskunnassamme ja siinä tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Nykyään on mahdollista olla vuorovaikutuksessa milloin vain, ja missä vain. Muutos entiseen, kun ihmisen tavoittaakseen täytyi mennä fyysisesti hänen luokseen, on merkittävä. Kännykkä on mullistanut ihmisen tavan vuorovaikuttaa ja olla yhteydessä toisiin ihmisiin. Kännykän ansiosta ihmisillä on myös uudenlainen vapaus liikkua.

Kännykkä kulkee usein mukamme mihin tahansa. Se on tärkeä viestintäväline, joka mahdollistaa, että voimme milloin tahansa olla yhteydessä muihin ihmisiin. Nykyään se on kuitenkin paljon muutakin kuin pelkkä puhelin, sillä voi selata internetiä, valokuvata tai videokuvata, pelata erilaisia pelejä ja lisäksi siitä löytyy lukuisia muita toimintoja. Tulevaisuudessa voidaan olettaa sen käyttömahdollisuuksien vain kasvavan.

On esitetty arvioita siitä, että tekstiviestit alkaisivat olla jo katoavaa kansanperinnettä. Niiden suosion arvioidaan olevan laskussa ja selvää on, että älypuhelimet tarjoavat yhteydenpitoon muitakin välineitä kuin perinteisen puheen ja tekstiviestit. Tekstiviestit ovat kuitenkin tuoneet mukanaan aivan uudenlaisen tavan vuorovaikuttaa ja ne ovat edelleen hyvin suosittuja. Vuoden 2011 alkupuoliskolla viestien määrä Suomessa kasvoi 4 %. (Tekniikka & Talous-lehden www-sivut 2012) Erityisesti nuoret ovat ottaneet tekstiviestit omakseen, mutta niitä on lähetetty ahkerasti myös muissa ikäryhmissä.

3 TEKNOLOGISOITUNUT LAPSUUS

Lapset ja nuoret ovat toimineet monessa mielessä edelläkävijöinä suomalaisen tietoyhteiskunnan rakentumisessa. He ovat olleet tekemisissä teknologian kanssa niin vapaa-ajalla ja kaveripiirissä, kuin koulussakin. Lapset ovat toimineet myös tienraivaajina erilaisten matkaviestinten uusien käyttötapojen kehittämisessä. (Lahikai-

nen ym. 2005, 5) Nykyajan lapsuuteen kuuluu vahvana osana myös teknologia ja sen käyttö lukuisin eri tavoin.

Suomessa 1990-luku oli hyvin ristiriitainen ajanjakso, johon kuului lama, it-huuma ja informaatioyhteiskunnan läpimurto. Kyseisen yhteiskuntamurroksen varsinaisina koetinkappaleina toimivat lapset. Laman myötä leikkauksia tehtiin erityisesti lapsiperheiltä ja kouluilta. Samaan aikaan luotiin teknologinen utopia, jonka johtotähtinä toimivat it-alan suuret yritykset. Lapset ja nuoret nähtiin teknologian airueena. (Oksanen & Näre 2006, 27) Sama ajattelutapa toistuu mielestäni edelleen, lapset ja nuoret nähdään yhä teknologian edelläkävijöinä, jota he usein teknisiltä taidoiltaan tietysti ovatkin.

Töitä on yhä helpompi tuoda myös kotiin, joka vie vanhempien huomion pois lapsista. Oma tilaa ja omaa rauhaa on yhä vaikeampi tavoittaa, kun jatkuvasti täytyy olla sähköpostitse tai puhelimitse tavoitettavissa. (Oksanen & Näre 2006, 28) Nyky-yhteiskunta on varsin kiireinen ja teknologisoituminen on vain lisännyt elämän hektisyyttä.

3.1 Lapsuus nyky-Suomessa

Valtaosa suomalaisista lapsista voi hyvin. Pohjoismainen hyvinvointivaltion palvelujärjestelmä on tukenut varsinkin lapsia, nuoria ja lapsiperheitä. Lapsuus ja nuoruus ovat myös lisääntyvän poliittisen kiinnostuksen kohteena, ja sillä on ollut vaikutuksensa myös lapsi- ja nuorisolainsäädäntöön. Globalisaatio on edistänyt kansainvälisten vaikutteiden leviämistä lasten ja nuorten keskuuteen ja elinympäristöön. (Harrikari & Pekkarinen 2010, 2)

Heikkouksiakin suomalaisten lasten olosuhteista löytyy. Eräitä niistä ovat popularisaatiokehitys ja sosiaalisten ongelmien ylisukupolvisuus. Peruspalvelujärjestelmä ei ole entisellään, sillä se on ajettu alas tai sen on annettu rapistua. Lapsia ja nuoria käsittelevä politiikka on muuttunut huolikeskeiseksi. Lainsäädännön kontrolliulottuvuus on kasvanut. Globaalit uhat taas ovat heikosti hallittavissa. Kansainvälisen

markkinatalouden heilahtelut ehdollistavat kansallista talouspolitiikkaa. (Harrikari & Pekkarinen 2010, 2)

Informaatiokeskeisessä nyky-yhteiskunnassa arkitodellisuus täyttyy pitkin päivää lukuisista eri puolilta tulevista informaation osasista. Luemme lehtiä, kuuntelemme radiota, katsomme televisiota, selaamme internetsivuja ja olemme yhteydessä muihin ihmisiin esimerkiksi kännykän välityksellä. Tietoyhteiskuntamme tuottaa jatkuvasti erilaisia sisältöjä, joiden väliltä valitseminen on hankalaa ja joista suuri osa on myös täysin turhaa. Lapset kasvavat tällaiseen todellisuuteen jo varhain. Usein heidät pyritäänkin asettamaan teknologian ja erilaisten informaatiolaitteiden pariin jo pienestä pitäen, jotta heille kehittyisi hyvä kyky poimia informaatiotulvan joukosta oikea ja hyödyllinen osuus. (Oksanen & Näre 2006, 87)

Tilanne on varmasti lapselle hämmentävä ja sitä, miten informaatiotulva lapseen vaikuttaa, on vaikeaa vielä selvittää. On myös optimistista olettaa, että lapselle luonnostaan kehittyisi kyky poimia informaation joukosta hyödyllinen tieto. Lapset asetetaan teknologian pariin jo varhain, joka edistää heidän kykyään hyödyntää teknologiaa. Tärkeää olisi kuitenkin pohtia, ovatko he valmiita kohtaamaan kaikkea mitä siihen usein sisältyy.

Leikki on tärkeä osa lapsuutta, mutta nykyajan lapset lopettavat leikkimisen varhain. Oletuksena on, että jotain tulee kuitenkin leikin tilalle ja teknologia saattaa olla yksi vaikuttava tekijä leikin loppumiselle. Teknologia saattaakin siis toimia tienä pois leikkimisestä. Huolena on, kuinka paljon kohtelemme lapsia kaltoin keskittymällä teknologiaan itseisarvona ja jätämme huomiotta sen pienet inhimilliset käyttäjät. Teknologia itsessään ei ongelmia aiheuta, mutta kun se yhdistetään yhteisöllisyyden tuoman tuen ja turvan puutteeseen se saattaa tuottaa negatiivisia seurauksia. (Oksanen & Näre 2006, 33–35)

Yksi merkittävä uhka leikin loppumiselle ovat erilaiset virtuaalipelit tai yleensäkin teknologia, jotka voivat toimia lapsella leikin korvaajina. (Oksanen & Näre 2006, 35) Toisaalta erilaiset pelit ovat myös tavallaan leikkimistä, mutta ne eivät kuitenkaan pysty korvaamaan perinteistä leikkimistä. Sen sijaan virtuaalipelit voivat kuitenkin rikastuttaa leikkimisen maailmaa tuomalla siihen aivan uudenlaisen tavan leikkiä.

3.2 Lapsen arki ja sen hektisyys

Lapsiperheen arkea leimaavat usein rutiinit, toistot ja syklisyys. Samat asiat ja tapahtumat toistuvat kuukaudesta toiseen samankaltaisena. Arkea rytmittävät vanhempien työajat, lasten hoito- ja kouluajat, ruokailuajat, nukkuminen, ulkoileminen ja harrastukset. Lapset kokevat arkensa lähtemisten ja tulemisten kautta. (Kyrönlamppi-Kylmänen 2010, 15)

Arkeen liitetään usein myös kiireen tuntu. Lapselle on tärkeää, että vanhempi ehtii aidosti kohdata hänet ja pysyy perillä hänen tekemisistään ja tunteistaan. Lapsen tunteiden tunnistaminen vaatii vanhemmalta pysähtymistä ja lapsen kuuntelemista. (Kyrönlamppi-Kylmänen 2010, 11) Onkin tärkeää, että teknologian välityksellä kommunikointi ei vie aikaa lapsen kanssa kasvotusten keskustelemiselta.

Nyky-yhteiskunnassa, jossa sosiaalisuuden muotoja on monia, on yhä uhkakuvana lapset, jotka sosiaalistuvat yksinään tai sosiaalistavat toisensa vain keskenään ilman aikuisia. Yhteiskuntamme on rakennettu niin, että aikuisten ja lasten kohtaamispaikat ovat vähäisiä. Kyse on lasten ja aikuisten välittömistä arkisista kohtaamisista ja vuorovaikutustilanteista sekä laaja-alaisista rakenteellisista seikoista. (Bardy, Salmi & Heino 2002, 142–143) Lapsi tarvitsee omanikäistään seuraa, mutta olisi tärkeää muistaa, että mikään ei korvaa aikuisen lapsen kanssa viettämää aikaa. Aikuisten tulisi huolehtia siitä, että lasta kuunnellaan aidosti ja hänen kanssaan vietetään aikaa.

3.3 Kännykän merkitys lapsen arjessa

Kännykkä on luonnollinen osa nykylasten arkea. Matkapuhelin on vakiintunut osaksi kulttuuria ja elämäntapaamme. Sen nivoituminen osaksi elämäntapaamme on ollut myös kaksisuuntainen prosessi, myös elämäntapaamme on muotoutunut kännykän myötä. (Kopomaa 2000, 112–113) Nykyään on tärkeää olla aina tavoitettavissa, ihmisten oletetaan kuljettavan matkapuhelinta mukanaan niin töissä kuin vapaa-ajalla.

Nyky-yhteiskunnassa pärjätäkseen on ehdottomasti etua siitä, jos lapsi hallitsee tekniikan käytön hyvin. Pärjätäkseen tulevaisuudessa lapsella onkin suureksi hyödyksi monipuolinen ja laadukas tietotekniikan opetus. Nykylapset kuitenkin ovat tietotekniikan suhteen myös itsenäisiä oppijoita ja parhaiten usein oppiikin yrityksen ja erehdyksen kautta. (Lehtipuu 2006, 93) Tietotekniikan ja teknologian hyvä hallinta onkin valttikortti työelämässä pärjäämisessä lähes kaikilla aloilla.

On tärkeää, että lapsi hallitsee erilaisia viestintävälineitä ja ymmärtää mahdollisuutensa oman elämänsä ja yhteisönsä tulevaisuuden muodostajana. Viestintäkasvatuksessa on kysymys eri viestimien kautta välitettyjen sanomien havaitsemisesta, syvästä ymmärtämisestä ja omasta luovasta tulkinnasta. Juuri tämän puolen hallintaa lasten kännykän käytössä tulisikin mielestäni korostaa, sillä pelkkä kännykän teknisen käytön hallitseminen yksinään ei riitä turvalliseen kännykän käyttöön. (Liukko & Kangassalo 1998, 12) Tärkeää olisikin että aikuiset korostaisivat lapselle, että teknologian käyttöön liittyy myös haittapuolia ja niistä voidaan yhdessä keskustella. Turhan pelottelun sijaan olisi hyvä, että lapsilla olisi käsitys siitä, miten teknologiaa voidaan turvallisesti käyttää.

Ei ole oletettavaa, että lasten aktiivinen teknologian ja median käyttö johtaisi välttämättä suoraan ongelmiin. Teknologiset kommunikaatiovälineet eivät kuitenkaan näytä lunastavan niitä lupauksia, joita niihin on usein liitetty. Lasten kännykkäsosiaalisuus ja kavereiden kanssa puhuminen ei auta heitä selvittämään murheitaan, vaan sen sijaan näyttäisi siltä, että puhelimen avulla lapset eristävät itsensä vanhemmista. Tärkeää onkin pohtia missä määrin kännykät todella yhdistävät ihmisiä. Mobiiliteknologian käyttö loitontaa inhimillisiä suhteita kännykkäsoiton korvatesa kasvotusten tapahtuvan kontaktin. (Oksanen & Näre 2006, 42–43) Olisikin hyvä, että kännyköitä osattaisiin hyödyntää viestinnän apuvälineenä, mutta sosiaalisissa suhteissa niille ei kuitenkaan tulisi antaa liian suurta roolia. Aikuisten tulisi pitää huolta siitä, että virtuaalinen sosiaalisuus ei vie liikaa tilaa kasvokkain tapahtuvalta sosiaalisuudelta.

Eräs merkittävä ongelma on, että lapsi ei saa tarvittaessa tukea vanhemmiltaan eikä vanhemmilta myöskään löydy tarvittavaa osaamista ja ymmärrystä lasten mediakultuuria kohtaan. (Oksanen & Näre 2006, 44) Aikuiset eivät välttämättä siis aina edes ymmärrä mihin lapset teknologiaa käyttävät. Olisikin tärkeää ymmärtää edes osittain

mihin lapsi kännykkäänsä käyttää. Yksi hyvä keino voisi olla pyytää lasta itseään näyttämään, mihin hän kännykkäänsä käyttää. Aikuisella olisikin hyvä olla osallistuva rooli lapsen teknologian käytössä.

Tosielämän ongelmat, kuten kiusaaminen, voivat siirtyä myös sosiaaliseen mediaan ja lapset voivat kokea myös kännykkäkiusaamista. Kännykkä voi olla kiusaamisen jatke, samoin kuin internet. Kännykkäkiusaamista ovat esimerkiksi nolaavat, uhkailvat tai pelottelevat viestit sekä pilasoitot. Joskus lasta voidaan myös kiristää maksamaan kännykkäostoksia. Kännykkää on voitu käyttää myös tallennusvälineenä kiusaamistilanteessa. Kännykkäkiusaaminen voi olla osa koulukiusaamista, aivan kuten internetissä tapahtuva kiusaaminenkin. On tärkeää, että lasta opastetaan miten hänen tulee toimia, jos hän joutuu kiusatuksi tai saa ikäviä yhteydenottoja. (Pelastakaa lapset ry:n [www-sivut](http://www.sivut))

On tärkeää tiedostaa, että kännykän käyttöön liittyy myös kiusaamisen kaltaisia uhkia. Muutenkin teknologia mahdollistaa aivan uudenlaisen julkisen kiusaamisen, jonka vaara on suuri erityisesti lasten omilla forumeilla, jossa aikuisen valvontaa ei ole. Lapsille tuleekin korostaa, ettei kiusaamista tarvitse sietää missään ympäristössä.

3.4 Teknologian merkitys osana lapsen kasvuympäristöä

Nykylapset ovat eläneet lapsuutensa teknologian keskellä. Heille ajatus ajasta, jolloin ei vielä ollut kännyköitä, televisiota, tietokoneita ja muita teknisiä laitteita tuntuu varmasti kaukaiselta. Heille teknologia on siis vauvasta lähtien ollut luonnollinen osa ympäristöä. Aikuisen näkökulmasta lapsuudessa on kuitenkin tapahtunut keskeinen muutos, teknologiasta on tullut merkittävä osa sitä.

Usein lasten suhteeseen teknologiaan on liitetty erilaisia uhkakuvia. Monet teknologiset innovaatiot tuovat kuitenkin parhaimmillaan iloa elämään ja helpottavat arjen haasteissa. Aikuisten tulisi tiedostaa nykytilanne ja pohtia lasten suhdetta teknologiaan, niin että heitä pystyttäisiin tukemaan parhaalla mahdollisella tavalla nopeassa tahdissa muuttuvassa maailmassa. (Oksanen & Näre 2006, 9)

Uudet asiat ovat usein omiaan herättämään huolta. Aikanaan televisio ja radio on myös nähty samanlaisina huolehaiheina kuin uudet informaatio- ja viestintäteknologiat tänä päivänä. Kännykkä kuitenkin oli erilainen siinä mielessä, että sen yleistuminen oli hyvin nopeaa. Lasten ja vanhempien välille syntyi teknologinen kuilu, sillä vanhemmat olivat kasvaneet runsaudeltaan aivan erilaisessa teknologisessa ympäristössä kuin lapset. (Oksanen & Näre 2006, 36) Nykyisin ero ei ole enää yhtä selkeä, sillä osa nykyajan vanhemmista on itsekin kasvanut teknologian runsauden ympäröimänä.

Eräs nykypäivän uhista, joka liittyy teknologian käyttöön, on erilaisten keskustelupalstojen ja sosiaalisen median käyttöön liittyvä puolijulkisuus. Lapset eivät välttämättä vielä kykene ymmärtämään mitä riskejä omien henkilötietojen jakamiseen internetissä liittyy. Heille teknologia ei usein tuokkaan mieleen uhkia vaan sen käytön tuomat mahdollisuudet.

Internet on mitä julkisin ympäristö, mutta samalla hyvin intiimin oloinen tila. Internetin julkisuus on tilassa maailmanlaajuista, mutta se ulottuu myös ajassa vuosien päähän. Juuri julkisen ja intiimin, ajan ja tilan rajojen sekoittuminen toisiinsa ovat virtuaalisuuden ydintä. (Oksanen & Näre 2006, 100) Siihen liittyy myös riskejä erityisesti lasten kohdalle, joille tällainen puolijulkisuuden käsite voi olla hankalaa ymmärtää.

Ihmiset, jotka ovat syntyneet 1980–90-luvuilla, ovat kasvaneet tietokonevälitteisessä ja digitaalisessa mediaympäristössä, jolle on ominaista kosketukseen perustuva kinesteettinen suhde välineeseen. Sen vuoksi mediasuhteesta tulee helposti intensiivisempi, lapsi tulee ikään kuin osaksi mediaa. Lasten nykyistä teknologiakäyttöä luonnehtii myös erilaisten laitteiden sulautuminen yhteen. Kännykkää voidaan käyttää television katselemisen lomassa, mutta toisaalta kännykkää voidaan myös nykyisin käyttää toimintoihin, joihin ennen tarvittiin tietokonetta, esimerkiksi sähköpostin lukemiseen. (Oksanen & Näre 2006, 37)

Myös nykyajan lasten teknologian käytölle on ominaista kinesteettinen ja aktiivinen rooli teknologian käyttäjinä. Se tuo teknologian myös lähemmäs lasta, kun lapsi saa itse vaikuttaa teknologiaan ja sen sisältöön. Teknologia onkin lapsille siis luonnolli-

nen osa kasvuympäristöä. He ovat pienestä pitäen tottuneet siihen, että sitä on niin kotona, kuin kodin ulkopuolellakin. Heille teknologiantäyteinen ympäristö on enemmänkin itsestäänselvyys, kuin ihmetyksen aihe.

Kontekstuaalisessa näkökulmassa oppimisen nähdään olevan sidoksissa siihen kulttuuriin, jossa lapsi elää. Esiopetuksessa se tarkoittaa vanhempien ja kasvatushenkilöstön sitoutumista esimerkiksi yhteisesti sovittuihin kasvatustavoitteisiin. Opettajien ja kasvattajien sisäistämä kontekstuaalisuuden merkitys ja tietoisuus lapsen kasvusta ja kehittymisestä on olennainen osa oppimisen ja opettamisen toteutumisessa. Jos toimintaympäristöt ovat ristiriidassa tai eroavat toimintakulttuureiltaan, voi lapsi joutua toimimaan eri ympäristöissä eri oppimisstrategioiden mukaan. Jos eri ympäristöt painottavat keskenään täysin erilaisia asioita, niin silloin ne eivät yhdessä tue lapsen oppimista ja edistä hänen selviytymistään lapsilähtöisellä tavalla. Esimerkiksi, miten aikuiset suhtautuvat informaatio- ja kommunikaatioteknologiaan ja miten näitä lasten toiminnassa käytetään, vaikuttavat lapsen kokemuksiin ja tietoihin. (Ketamo & Multsilta 2001, 80–81)

Suomessa kuitenkin teknologiaan on suhtauduttu varsin myönteisesti. Sen vuoksi tällaisia ristiriitaisia viestejä eri ympäristöistä, on teknologian suhteen tullut todennäköisesti melko vähän. Kun kännykät ja tietokoneet olivat vasta lyömässä kunnolla läpi, on kyseisiä ristiriitoja saattanut kuitenkin tulla asian uutuuden vuoksi, sillä uuteen ja tuntemattomaan ei aina osata suhtautua.

Nykyisin niin kouluissa, kuin kodeissakin, ollaan keskimäärin teknologiamyönteisiä. Voidaan siis ajatella, että suomalaisilla lapsilla on melko positiivinen ympäristö oppia teknologian käyttöä. Yleisestikin Suomessa suhtaudutaan teknologiaan ja sen käyttöön myönteisesti, vaikka sen haittoihin on myös kiinnitetty runsaasti huomiota. Suomi ympäristönä on siis varmastikin kannustava ja virikkeellinen teknologian hallinnan oppimista ajatellen.

3.5 Mediakasvatus

Mediakasvatuksessa pyritään tukemaan lasten ja nuorten mediataitoja. Siinä otetaan myös kantaa mediakulttuurin ilmiöihin kasvatuksen näkökulmasta. Mediakasvatuksen toiminta-alueiksi määrittyvät usein mediakulttuuriin liittyvä opetus, sekä viestimien avulla tapahtuva opetus, esimerkiksi verkko-opetus. (Kotilainen 2007, 153)

Aina kun lapsi toimii tai on tekemisissä median parissa, kuuluu se myös mediakasvatukseen. (Martsola & Mäkelä-Rönnholm 2006, 122) Media on osa lukuisia arjessamme tapahtuvia tilanteita. Lapsi on paljon tekemisissä median kanssa ja olisikin tärkeää varjella lasta liialliselta mediatulvalta.

Media on osa jokapäiväistä elämäämme monin eri tavoin ja sen vuoksi lapselle on tärkeää opettaa kriittistä median käyttöä. Mediakasvatuksen avulla lapselle voidaan opettaa tietotekniikan aktiivista ja valikoivaa käyttöä. Se mahdollistaa innostavan tekemällä ja tutkimalla oppimisen, sekä kriittisten tulkintatapojen kehittymisen. Vanhempian kannattaa huomioida pelien ja palvelujen luokitusjärjestelmä, josta voi olla apua, kun vanhemmat ohjaavat lastensa mediankäyttöä ja opettavat heitä kriittisyyteen. Vanhempien tuki ja ohjaus muuhun kuin tietotekniikan viihdekäyttöön ja mediassa vietetyn ajan rajoittaminen ovat merkittäviä tekijöitä lasten suojaamiselle median haitoilta. Lisäksi täytyy muistaa, että elävät ihmissuhteet ovat tärkeämpiä, kuin koneen kanssa seurustelu. (Mustonen 2005, 24)

Vanhemmilla, ja kodilla yleensäkin, on merkittävä rooli lapsen mediakasvatuksessa. Vanhempien tulee luoda turvalliset puitteet ja rajat lapsen mediankäytölle edistääkseen lapsen turvallista kasvua. Tähän liittyy myös mediatraumojen ennaltaehkäisy, sekä mahdollisten jo olemassa olevien mediapelkojen ja –traumojen havaitseminen. Merkittäviä mediankäytön toimintaympäristöjä ovat kodin lisäksi kirjastot, iltapäiväkerhot, elokuvateatterit, päiväkodit ja koulut. Kouluilla on myös merkittävä rooli mediakasvatuksen antajana. Paras tulos voidaankin saavuttaa kaikkien tahojen yhteistyöllä. (Martsola & Mäkelä-Rönnholm 2006, 122–123)

Mediakasvatus voidaan määritellä kasvatukseksi, jossa median rooli on olla toimija, sisältö, ja/tai väline. Mediakasvatus ei itsessään ole koulun perusopetuksen oppiaine,

mutta se on kuitenkin sulautettu muihin oppiaineisiin. Tuolloinkin mediakasvatus on usein vain se tapa, jolla opetusta toteutetaan. (Vesterinen 2007, 75–76)

Mediakasvatusta voidaan tarkastella kahdella eri tavalla. Siinä voidaan painottaa mediaesityksen analysointitaitoja tai mediatuotannon ja – ilmaisun taitoja. Paras lopputulos tulee näiden kahden yhdistämisestä. (Vesterinen 2007, 78)

4 TOISEN LUOKAN OPPILAS KÄNNYKÄN KÄYTTÄJÄNÄ

Kännykkä on lähes itsestään selvä osa nykyajan lapsen arkea. Haastattelemistani 18 tokaluokkalaisesta jokaisella oli kännykkä. Nyky-yhteiskunnassa kännykällä on tärkeä rooli, olemme tottuneet siihen, että ihmisen voi tarvittaessa tavoittaa mistä vain, milloin vain. Yleensäkin nyky-yhteiskunnassa on totuttu elämään teknologian keskellä, käytämme teknologiaa eri muodoissa lukuisia kertoja päivässä.

Tietoyhteiskunnan etenemiseen onkin vaikuttanut se, onko ihmisillä ollut laitteet, valmiudet käyttää niitä, sekä motivaatiota niiden käyttämiseen. Nykylapsilla on usein kännykkä koulun alkaessa. Heillä on myös tekniset taidot, sekä motivaatiota käyttää sitä. (Nurmela, Heinonen, Ollila & Virtanen 2000, 5)

4.1 Toisen luokan oppilaan tiedollinen kehitys

Haastatteleman lapset olivat mielestäni hyvä ja aktiivinen kohderyhmä. He jaksoivat pääasiassa vastata kaikkiin kysymyksiin hyvin keskittyen ja pyrkivät aina vastaamaan kykyjensä mukaan. Vastaukset olivat myös hyvin monipuolisia ja mielenkiintoisia. Olen siis tyytyväinen, että päätin tutkia juuri tokaluokkalaisten kännykän käyttöä.

Jo ennen kouluikää lapsen havaitsemis- ja ajattelutoiminnoissa on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Lasten tiedollinen kiinnostus on herännyt ja uuden oppiminen ja taitojen hallinta tuottavat lapselle mielihyvää. Myös visuaaliset ja visuomotoriset tai-

dot, esimerkiksi silmän ja käden yhteistyöhön liittyvät taidot, ovat kehittyneet selvästi. Kyseiset taidot kehittyvät kaikki vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 136)

Jokaisella lapsella, aivan kuten aikuisellakin, on omat vahvuusalueensa. Koulussa muut älykkyydenlajit jäävät usein kielellisen ja loogis-matemaattisen älykkyyden varjoon. Älykkyyden eri lajeja on kuitenkin useita ja olisi tärkeää huomioida niitä monipuolisesti myös koulumaailmassa. (Vilén ym. 2006, 146–147) Lapsen itsetunnon kehittymisen kannalta olisi tärkeää korostaa, että kaikilla on omat vahvuutensa ja auttaa häntä näkemään omat hyvät puolensa.

Koin, että omaan tutkimukseeni tokaluokkalaiset olivat juuri sopivan ikäinen kohderyhmä. He olivat vielä niin nuoria, että oma kännykkä oli heille suhteellisen uusi asia. Halusin nimenomaan tuoda tutkimuksessani esille iältään nuorten ja uusien kännykän käyttäjien näkökulmaa. Kuitenkin he olivat jo sen ikäisiä, että kykenivät kertomaan kännykän käytöstään ja ajatuksistaan selkeästi ja osittain myös syvällisesti.

4.2 Toisen luokan oppilaan sosiaalinen kehitys

Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot eivät ole sama asia. Sosiaalisuus on synnynnäinen temperamenttipiirre ja sosiaaliset taidot tulevat oppimalla. Sosiaalisuus on halua olla muiden kanssa, kun taas sosiaaliset taidot tarkoittavat kykyä tulla toimeen muiden kanssa. (Keltikangas-Järvinen 2010, 17) Sosiaalisuus ja sosiaalisten taitojen oppiminen ovatkin lapselle erittäin tärkeitä, jotta hän kykenee toimimaan erilaisissa ryhmissä.

Sosiaalisella kehityksellä tarkoitetaan vuorovaikutustaitoja ja kykyä toimia yhdessä muiden kanssa. Tärkeä osa sosiaalista kehitystä ovat myös arvot ja roolit, joita lapsi oppii esimerkiksi vanhemmiltaan ja sisaruksiltaan. Kaikkein suurin vaikutus lapsen sosiaaliseen kehitykseen on vanhemmilla, joilta lapsi oppii arvoja ja asenteita. Vanhemmilta lapsi oppii myös millainen käytös on hyväksyttävää, ja millainen käytös taas ei ole hyväksyttävää. Saatuaan eväät sosiaaliseen kehitykseen lapsi alkaa harjoit-

tella niitä vertaisryhmissä, kuten päiväkodissa. Lapsi oppii ja kokeilee miten hänen oppimansa taidot toimivat vertaisryhmissä. Vertaisryhmissä lapsi oppii uusia asioita ja erilaisia rooleja toimia ryhmässä. Vuorovaikutustaidot, sekä niiden avulla luodut ystävyysuhteet, ovat hyvä pohja lapsen itsetunnon kehittymiselle. (Vilén ym. 2006, 156)

Lapsen sosiaaliseen kehitykseen kuuluu myös empatiakyvyn oppiminen. Lapsi oppii siis ymmärtämään toisten tunteita. Empatiakyvyn oppiminen on tärkeää, jotta lapsi kykenee toimimaan ryhmässä, leikkimään kavereiden kanssa ja saamaan heiltä hyväksyntää. Empatiakyky alkaa kehittyä jo varhain vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa, jolloin lapsi oppii tunnistamaan ja ilmaisemaan sanattomia viestejä. Empatiakykyä voi myös kehittää harjoittelemalla ja keskustelemalla lapsen kanssa siitä, mikä toisesta tuntuu pahalta. Sosiaaliseen kehitykseen liittyy myös moraalien oppiminen. On tärkeää, että lapsi oppii erottamaan oikean ja väärän toisistaan. Moraaliin vaikuttavat arvot, tunteet ja käyttäytyminen. (Vilén ym. 2006, 157–158)

Ollessaan 8-9-vuoden iässä lapsella on voimakas kontaktin tarve ja kavereiden merkitys korostuu entisestään. Lapsi myös arvostaa sitä, että aikuinen ottaa heidän mielipiteensä huomioon ja haluaa pohtia asioita heidän kanssaan. Sosiaaliset suhteet ikätovereiden kanssa vaikuttaa vahvasti hänen itsetuntoonsa ja hyväksytyksi tulemisen tarve on vahva. Lapsi peilaa itseään ystävyysuhteiden kautta ja rakentaa kuvaa itsestään. Lapselle 8-9-vuoden ikä on sosiaalisen kokeilemisen ja oppimisen aikaa. Kaveripiirin vaikutus lapseen kasvaa. On tärkeää, että lapsi saa turvallisia, hyväksyviä, ymmärtäviä ja kuuntelevia aikuiskontakteja. (Jarasto & Sinervo 1998, 39–46)

4.3 Toisen luokan oppilaan kielellinen kehitys

Lapsen aivojen ja muiden elinten tulee olla valmiina tuottamaan ja ymmärtämään puhetta, jotta kielellinen kehitys voi alkaa. Lapsi tarvitsee myös runsaasti kielellisiä virikkeitä, jotta kielen kehitys ei viivästyisi. Lukeminen ja keskusteleminen auttavat kartuttamaan lapsen sanavarastoa. Lapsen kanssa tulisi puhua paljon, tukeakseen lapsen kielen jatkuvaa kehittymistä. (Ivanoff ym. 2006, 62)

Kuusivuotiaan sanavarasto on jo melko laaja, sillä siinä iässä lapsi hallitsee jo noin 14 000 sanaa. Kuusivuotias on myös kiinnostunut numeroista ja kirjaimista. (Vilén ym. 2006, 146–147) Lapsen aloittaessa koulunkäynnin onkin tärkeää, että hän on myös itse motivoitunut oppija, ja sitä edistää se, että oppiminen on myös kiinnostavaa.

Kuusivuotiaana lapsen sanavarasto on jo siis kehittynyt runsaasti ja hän oppii kieltä aktiivisesti, eikä vain toistelee vanhemmilta kuulemiaan lauseita. Hän luo alusta asti kieltä omiin tarpeisiinsa. Leikki-ikäisenä lapsella esiintyy kyselykausi, jolloin hän harjoittelee puhumista ja kerää kysymällä uutta tietoa. Lapsella on 4-6-vuoden iässä ajanjakso, jolloin hän alkaa miettiä ilmiöiden välisiä suhteita. Noin kuusivuotiaana lapsi oppii tärkeimpien asioiden, henkilöiden ja ilmiöiden välisiä suhteita ilmaisevia käsitteitä, jotka kuvaavat sijaintia, suuntaa, järjestystä, määrää ja aikaa. Ajattelun kehittymisen kannalta suhdekäsitteillä on tärkeä rooli. Lapsi ymmärtää nopeasti, että suhdekäsitteet ovat tilannesidonnaisia. On tärkeää, että lapsi tekee ja kokee itse, sillä sitä kautta hän oppii paremmin vertailemaan asioita. Leikki-iässä myös lapsen muisti paranee ja työmuisti kehittyy, jolloin lapsi pystyy hetkellisesti muistamaan kolmesta viiteen asiaa. Lapsen oppimat uudet käsitteet tallentuvat tietomuistiin ja ohjaavat muita toimintoja. Erilaiset motoriset taidot tallentuvat taitomuistiin. Oman elämän tapahtumat tallentuvat elämäntapahtumamuistiin. (Anttila ym. 2005, 74–77)

Noin 7-vuotiaana lapsi kykenee hallitsemaan puheessaan tavanomaiset rakenteet ja muodot. Kouluiässä lapsen kerronta kehittyy huomattavasti ja siitä tulee loogisempaa ja ymmärrettävämpää. Kouluikänsä mennessä lapsen sanasto onkin kehittynyt huomattavasti. Kyky ymmärtää erilaisia käsitteitä kehittyy vähitellen. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 136–137)

5 HAASTATTELU TUTKIMUSMENETELMÄNÄ

Olen todennut haastattelun hyväksi tutkimusmenetelmäksi itselleni. Haastattelussa pääsee vuorovaikutukseen kohderyhmänsä kanssa ja pääsee itse seuraamaan oman

haastattelurunkonsa toimivuutta käytännössä. Esimerkiksi kyselylomakkeessa ei samalla tavalla pääse kohderyhmänsä lähelle. Tietysti kyselylomakkeellakin aineistonkeruumenetelmänä ovat omat vahvuutensa ja itse päädyin hyödyntämään tutkimuksessani myös kyselylomakkeen sovellettua versiota.

Tähän ikäryhmään yhdessä haastattelun lomassa täytetty lomake oli mielestäni toimiva ratkaisu. Keskustelu sujuu lapsilta jo hienosti, mutta joillekin olisi saattanut olla haastavaa vastata itse kyselylomakkeelle. Se olisi todennäköisesti vaikuttanut myös vastausten pituuteen ja aineisto olisi jäänyt suppeammaksi.

5.1 Lasten haastattelu

Haastattelua suunnitellessa ja sitä toteuttaessa tuli ottaa huomioon, että olen haastattelemassa lapsia. Lapsen haastatteluun liittyvä erityisyys on paikantunut erityisesti tutkimuksen epätasavertaiseen valta-asemaan eli lapsen ja aikuisen suhteeseen, lapsen kognitiivisiin valmiuksiin ja eettisiin kysymyksiin. Eettisyys on myös ajassamme oleva lähestymis- ja puhetapa lapsista. Lapsia tai lapsuutta koskevien asioiden perusteluksi tuntuu riittävän pelkästään se, että kyseessä on lapset tai lapsuus. (Helavirta 2007, 631)

Mielestäni lapset ovat mielenkiintoisia haastateltavia. He antavat yleensä hyvin suoria vastauksia eivätkä niinkään keskity siihen miltä heidän vastauksensa saattaa kuulostaa. Lapset ovat myös melko ennakkoluulottomia ja innokkaita, kun jännityksestä on päästy, he ovat valmiita kertomaan käsiteltävästä asiasta yksityiskohtaisesti.

Lasten kognitiiviset valmiudet on myös tärkeää ottaa huomioon, ja olennaista mielestäni onkin muokata kysymykset sellaisiksi, että lapsen on ne helppo ymmärtää. Kysymykset olisi hyvä pitää myös mahdollisimman yksinkertaisina ja selkeinä. On tärkeää tiedostaa mitä ja miten kysyy, mutta yhtä tärkeää on myös tiedostaa mitä ja miten ei kysy. (Helavirta nettilähde 2007, 632)

Tutkimuksen valta-asema ei liity pelkästään ikäeroon, sillä haastattelutilanne on lähtökohtaisesti epätasa-arvoinen. Tutkijalla on viimekädessä valta ohjata haastattelun

kulkua ja valita kysymykset sekä tulkita vastauksia. Tärkeää onkin antaa tilaa tutkimuskohteena olevalle. (Helavirta nettilähde 2007, 631)

Mielestäni tärkeää on myös osoittaa lapselle, että olen aidosti kiinnostunut juuri hänen vastauksestaan. Kunhan vastaa rehellisesti, niin väärää vastausta ei ole, joten vastaamista on turha jännittää. Kyseistä seikkaa korostin myös lapsille. Kuuntelemisen taito on myös tärkeää, lapset usein nauttivat kun saavat kertoa omista asioistaan aikuisella. Mielestäni lasten tuleekin saada kertoa myös aiheen vierestä, haastattelijan tehtävä on taas tarvittaessa ohjata keskustelu oikeaan aiheeseen aikataulun niin vaatiessa.

5.2 Haastattelukysymysten muotoutuminen

Halusin kysellä lapsilta heidän kännykän käytöstään yleisesti. Eniten minua kiinnosti heidän ajatuksensa siitä, millainen on heidän unelmiensa kännykkä, sekä millainen he uskovat kännykän olevan tulevaisuudessa. Päätin kysellä aiheesta melko laajasti, jotta voisin vastauksien perusteella päättää, mihin tutkimuksessani keskityn. Osoitautui hyväksi asiaksi kysellä lapsilta aiheesta monipuolisesti, sillä päädyin ottamaan opinnäytetyöhöni mukaan melkein kaikki kysymykset. Mielestäni opinnäytetyöni kannalta oli hyödyllistä kartoittaa lasten kännykän käyttöä myös yleisesti.

Ensimmäinen kysymykseni koski sitä, milloin lapsi oli saanut ensimmäisen kännykkänsä. Toinen kysymys taas oli keneltä ja minkä vuoksi hän sai sen. Näiden kysymysten pääasiallinen tarkoitus oli selvittää kuinka moni lapsista sai kännykän koulun alkamisen vuoksi. Nykyään yhä nuoremmille lapsille ostetaan kännykät ja itseäni kiinnostaakin kuinka suuri syy siihen on koulun alkamisella.

Toinen ja kolmas kysymys taas käsittelivät sitä, mihin lapsi käyttää kännykkää, ja onko sen käytössä joitakin rajoituksia. Opinnäytetyöni kannalta oli oleellista selvittää, mihin he kännykkää käyttävät, jotta kykenee paremmin hahmottamaan sen merkitystä heidän arjessaan. Rajoituksia taas halusin kysyä, sillä olen kiinnostunut eri teknologiaa koskevista rajoituksista lapsilla ja nuorilla yleensäkin, ja halusin nähdä nousisiko rajoitusten joukosta joitakin yllättäviä asioita.

Viidenneksi halusin kysyä miten lapsi pärjäisi ilman kännykkää. Itseäni kiinnosti kuinka tärkeäksi lapset itse kokivat kännykän. Nyky-yhteiskunnassa kännykkä tuntuu olevan ihmisille välttämättömyys, halusinkin siis selvittää lasten näkökulmaa tähän aiheeseen. Toisaalta olisi myös mielenkiintoista selvittää kuinka nopeasti lapsi tulee riippuvaiseksi kännykästä.

Kuudennessa kysymyksessä halusin selvittää millaisia ongelmia lapsilla on kännykän käytössä tullut vastaan ja keneltä he ovat silloin saaneet apua. Mielestäni oli tärkeää myös huomioida mahdolliset ongelmat ja selvittää saavatko lapset tarvittaessa apua joltakin läheiseltä. Mielestäni oli myös kiinnostavaa selvittää kuka heitä useimmiten ongelmissa auttaa.

Seitsemäs kysymykseni koski lapsen ajatusta siitä, millainen olisi hänen unelmapuhelimensa. Halusin selvittää vastaavatko markkinoilla olevat kännykät lasten toiveita. Lisäksi itseäni kiinnosti onko lapsilla uudenlaisia ideoita siitä, millainen kännykän pitäisi olla.

Viimeinen eli kahdeksas kysymykseni oli ”Millainen uskot kännykän olevan tulevaisuudessa?”. Halusin selvittää millainen kuva lapsilla on siitä, tuleeko puhelin kehittymään ja muuttumaan merkittävästi. Itseäni kiinnosti erityisesti juuri tämä kysymys, sillä pidin mahdollisena, että vastauksista nousisi jotain yllättäviäkin asioita esille.

Näiden kysymysten lisäksi kysyin lapsilta myös mikä on kaikkein tärkeintä kännykässä. Päätin kuitenkin jättää kyseisen kysymyksen pois tästä opinnäytetyöstä. Kysymys oli ilmeisesti huonosti muotoiltu, sillä lasten tuntui olevan vaikeaa vastata siihen. Osa lapsista vastasi, että soittaminen on tärkeintä, mutta suurin osa ei saanut vastattua kyseiseen kysymykseen mitään konkreettista asiaa. He vastasivat esimerkiksi että kaikki siinä on tärkeintä tai eivät saaneet vastatuksi kysymykseen mitään. Toisaalta vastaukset kysymykseen ”Miten pärjäisit ilman kännykkää?” vastasivat osittain myös siihen, miten tärkeä kännykkä lapsille on ja mitä he siinä pitävät tärkeänä.

Varauiduin myös tekemällä niin sanottuja lisäkysymyksiä. Oletin, että joihinkin kysymyksiin lasten saattaisi olla vaikeaa vastata ja he tarvitsisivat selventäviä kysymyksiä. Lapset kuitenkin vastailivat kysymyksiin reippaammin kuin olin olettanut ja tarkentavia kysymyksiä tarvittiin ainoastaan muutaman kysymyksen kohdalla.

Kännykän käytön rajoituksia koskevan kysymyksen kohdalla lapsilla ei yleensä tullut mieleen mitään rajoituksia. Kun tein lisäkysymyksen ”Onko joissakin paikoissa esimerkiksi kiellettyä käyttää kännykkää?” lapsille tuli usein mieleen että koulussa sen käytössä on rajoituksia. ”Miten pärjäisit ilman kännykkää?” -kysymyksen kohdalla tein joillekin lapsille lisäksi kysymyksen ”Mitä jos kännykkä otettaisiin yhtäkkiä pois?” Useimmille lapsille kyseistä lisäkysymystä ei kuitenkaan tarvittu. Unelmäkännykkää ja tulevaisuuden kännykkää koskevissa kysymyksissä tein lisäkysymykset ”Miltä se näyttää?” ja ”Mitä sillä voi tehdä?”. Tarkentavat kysymykset tuntuivat olevan tarpeen sillä muuten kysymykset olivat ilmeisesti liian laajoja tai vaikeaselkoisia.

Tulevaisuuden kännykkää koskevassa kysymyksessä tulevaisuus on hankalasti määriteltävissä, mutta tarkensin lapsille, että tulevaisuus tarkoitti sitä aikaa kun he olisivat jo aikuisia. Tulevaisuus määreenä aiheutti jonkin verran hämmennystä, mutta hetken mietittyään lapset vastasivat kysymykseen, niin että itselleni tuli se kuva että lapset olivat ymmärtäneet mitä kysymyksellä haettiin. Yksi lapsista ehti vastaamaan ennen kuin ehdin tarkentamaan tulevaisuuden käsitettä, että tulevaisuudessa hänen puhelimensa on todennäköisesti naarmuinen. Käsite siis selvästikin vaati tarkennusta, jotta vastaukset olivat valideja.

Näiden kysymysten lisäksi joidenkin lapsien kohdalla pyysin heitä kertomaan lisää tai kysyin tulisiko heille aiheesta vielä jotakin muuta mieleen. Yleisesti ottaen tälläisiakin lisäkysymyksiä tarvittiin melko vähän. Mainitsemiani kysymyksiä lukuunottamatta lisäkysymyksiä ei siis tarvittu ja lapset tuntuivat keskittyvän kysymyksiin hyvin ja miettivät useimmiten tarkkaan vastauksiaan.

5.3 Lasten haastattelun toteutus

Aineistonkeruun toteutin porilaisella koululla syksyllä 2011 haastattelun lomassa yhdessä täytetyllä kyselylomakkeella, joka sisälsi avoimia kysymyksiä. En ollut etukäteen luokitellut vastauksia, vaan jätin vastaukset avoimiksi. Halusin näin yrittää välttää sitä, että tutkimukseni olisi lopulta lähestymistavaltaan pelkästään määrällinen ja vastaukset olisivat jääneet melko suppeiksi. Halusin myös saada tutkimukseeni lasten omin sanoin kertomia vastauksia.

Toteuttamassani aineistonkeruumenetelmässä oli monia elementtejä teemahaastattelusta. Haastattelu ei kuitenkaan edennyt tiettyjen teemojen varassa, vaikka kaikilla kysymyksillä yksi yhteinen teema olikin. Esittämilläni kysymyksillä oli myös määrätty muoto ja järjestys, joka ei ole teemahaastattelun mukaista. Käyttämäni menetelmän määrittely on hankalaa, sillä siinä näkyy elementtejä useammasta eri menetelmästä. Voisi kuitenkin sanoa, että menetelmäni oli puolistrukturoitu haastattelu, joka toteutettiin lomakehaastatteluna ja siinä sovellettiin myös teemahaastattelua.

Ennen varsinaista haastattelua aloitin kysymällä onko lapsella kännykkä. Jokainen haastatteleman lapsi kertoi omistavansa kännykän. Nykylapsilla on hyvin yleistä, että kännykkä saadaan koulun aloituksen aikoihin, joten siinä mielessä ei mielestäni ollut yllättävää, että kaikilla 18 tokaluokkalaisella lapsella oli kännykkä.

Esitin kysymykset tietystä teemasta, eli heidän kännykän käytöstään, joten toisaalta aineistonkeruumenetelmäni muistutti osittain myös teemahaastattelua. Mielestäni tässä tilanteessa valintani oli hyvä, sillä pysyimme lasten kanssa yleisesti ottaen hyvin aiheessa. Tilanteita, joissa olisin halunnut lasten puheen perusteella lähteä kyselemään aiheeni ulkopuolelta, oli hyvin vähän.

Yleisesti ottaen lasten kanssa antoisampi haastattelutapa saattaisi olla avoin keskustelu. Sen etuna on, että haastattelijalla voi vapaasti esittää lisäkysymyksiä ja keskustelu saa kulkeutua myös aivan uusille urille. Koin että tässä opinnäytetyössä kyseinen menetelmä ei olisi kuitenkaan toiminut yhtä hyvin, kun tarkoituksena oli saada vastaukset juuri tiettyihin kysymyksiin.

Täytin kyselylomakkeen jokaisen lapsen kanssa yhdessä. Harkitsin aineistonkeruumenetelmäksi myös videoitua haastattelua, mutta olen aiemmin eräässä koulutyössäni toteuttanut lasten videoidun haastattelun, enkä kokenut kyseistä menetelmää hyväksi. Lapset olivat jännittyneitä ja kiinnittivät liikaa huomiota siihen että vastaukset kuvataan. Uskon että nauhoitetussa haastattelussa voisi olla jonkin verran samoja ongelmia. Sen hyötynä olisi tietysti ollut, että olisin jälkikäteen saanut rauhassa litteroitua lasten vastaukset.

Yhdessä haastattelun lomassa täytettävä kyselylomake on mielestäni tässä tilanteessa hyvä ratkaisu, kun lapset ovat vielä sen verran pieniä, että heille olisi liian haastavaa täyttää lomake yksin. Luin ensin lapsille kysymykset ja tarvittaessa esitin selventäviä kysymyksiä. Selventävät lisäkysymykset olin pohtinut jo valmiiksi, jotta ne olisivat kaikille samat. Vältin kuitenkin johdattelevia kysymyksiä.

Sen jälkeen kirjoitin heidän vastauksensa lomakkeeseen. Kirjoitin lasten vastaukset niin yksityiskohtaisesti kuin pystyin. Usein jouduin pyytämään lasta odottamaan hetken, jotta sain koko vastauksen kirjatuksi ylös. Lapset jaksoivat kuitenkin odottaa kärsivällisesti ja koin, että sain vastaukset aina kokonaisuudessaan kirjoitettua ilman liikaa kiirettä.

Lopuksi luin vielä vastauksen lapselle ääneen ja tarkistin, että lapsi kokee sen oikeaksi. Tiedostin, että menetelmässä oli myös riskinsä ja minun täytyi olla tarkkana siinä, että lasten ajatukset tulivat kirjatuksi oikein. Koin menetelmän kuitenkin hyväksi ja mielestäni haastattelutilanteet olivat mukavia ja rentoja. Joidenkin lasten kohdalla huomasin alussa pientä jännitystä, mutta se väheni usein keskustelemalla. Lapset keskittyivät kysymyksiin pääasiassa hyvin ja yrittivät vastata parhaansa mukaan.

5.4 Haastattelutilanne

Haastattelut suoritettiin oppituntien aikana käytävän päässä sijaitsevalla istuinryhmällä, jonka erotti muusta käytävästä sermi. Mielestäni tila oli tuohon käyttöön sovellova, rauhallinen ja istuinryhmä löytyi siitä jo valmiiksi. Haastattelin aina yhden lapsen

kerrallaan. Harkitsin myös ryhmähaastattelua, mutta sen huonona puolena olisi ollut, että lapset olisivat saattaneet matkia vastauksissaan sitä, mitä olivat kuulleet muiden sanovan. Muutenkin koin parempana, että keskityin aina yhteen lapseen kerrallaan ja muita häiriötekijöitä ei ollut.

Kävin aina hakemassa uuden haastateltavan luokasta, samalla kun edellinen haastateltava meni takaisin luokkaan. Haastatteluihin meni lasta kohden aikaa noin 10–20 minuuttia. Osa lapsista vastasi melko lyhyesti, kun taas joidenkin vastaukset olivat useiden lauseiden pituisia.

Haastattelutilanteet olivat rauhallisia, sillä oppituntien aikana käytävällä ei liikkunut ketään. Pysin tekemään haastattelutilanteesta mahdollisimman luonnollisen ja rennon, niin että lapset pystyisivät vapautuneesti ja ilman turhaa jännitystä vastaamaan kysymyksiin. Suurin osa tuntui suhtautuvan haastatteluun rennosti, osa kuitenkin jännitti ja heidän kanssaan koetin aluksi jutella hieman yleisesti tunnelman rentouttamiseksi. Mielestäni oli myös tärkeää antaa lapselle aikaa rauhassa miettiä vastauksensa ja tehdä selväksi, että hänen vastaustaan arvostetaan.

Haastattelijan tehtävä haastattelutilanteessa on kaksitahoinen, hänen tulee helpottaa informaation kulkua ja sen jäsentämistä, mutta myös motivoida haastateltavaa. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 47) Mielestäni olikin tärkeää esittää kysymys sellaisessa muodossa, että lapsen on siihen helppo vastata. Lisäksi pidin tärkeänä sitä, että lapsi kokee, että olen aidosti kiinnostunut hänen vastauksestaan ja annan hänen rauhassa puhua loppuun.

Asetin eteemme pöydälle paperin jossa kysymäni kysymykset olivat, jotta lapsi pysyi myös itse halutessaan seuraamaan paperista tekemiäni kysymyksiä. Myös vastaukset kirjoitin niin, että lapsi näki koko ajan mitä kirjoitin. Lapsi sai myös halutessaan muokata kirjoittamaani, jos koki sen vääräksi.

Vastausten kirjoittamisessa sain välillä kirjoitettua suoraan paperille lapsen vastauksen ja noista vastauksista löytyykin lainauksia opinnäytetyössäni. Joissakin kohdin jouduin myös tiivistämään vastausta, jotta sain varmasti ylös kaiken oleellimmän.

Yleisesti ottaen lapset kuitenkin puhuivat melko harkiten ja rauhallisesta ja sainkin kirjattua ylös myös melko paljon suoria lainauksia.

5.5 Haastattelujen analysointiprosessi

Jo haastattelutilanteissa tuli selväksi, että tulisin todennäköisesti käyttämään analysointiprosessissa sekä kvalitatiivisia, että kvantitatiivisia menetelmiä. Joistakin vastauksista nousivat esiin niin selkeästi tietyt vastausryhmät, että mielestäni niitä tuli analysoida juuri määrällisillä menetelmillä. Kuitenkin joidenkin kysymysten vastauksen ryhmittely olisi ollut mahdotonta, joten päädyin käyttämään sekä laadullista, että määrällistä menetelmää.

Ensimmäiseksi kirjoitin kaikki kyselylomakkeet puhtaaksi, jotta niiden analysoiminen olisi mahdollisimman helppoa. Kirjoitin jokaisen kyselylomakkeen puhtaaksi omalle paperilleen ja koodasin paperit numeroilla 1-18. Numeron perään laitoin myös kirjaimen ”t” tai ”p”, merkitsemään kumman sukupuolen edustaja oli kyseessä. T-kirjain tarkoitti tyttöä ja p-kirjain poikaa. Halusin erotella vastaukset myös sukupuolen perusteella, jos niiden välillä olisi tullut selkeitä eroja. Olin tehnyt saman koodauksen jo alkuperäisille kyselylomakkeille.

Lähdin analysoimaan haastatteluja kirjaamalla aluksi Exceliin kuinka monta samaa vastausta kuhunkin kysymykseen oli. Useamman kysymyksen kohdalla tällainen taulukointi oli mahdollista, sillä vastauksissa näkyi tiettyjä toistuvia elementtejä. Taulukointi selkeytti näkemään, minkä tyylliset vastaukset aineistosta nousivat erityisesti esille.

Kaikkien kysymysten kohdalla tällainen taulukointi ei kuitenkaan ollut mahdollista, sillä vastausten kirjo oli niin laaja. Noissa tapauksissa kirjoitin kysymyksen alle kaikki siihen tulleet vastaukset peräkkäin, jonka jälkeen niiden analysointi oli selkeämpää. Sen jälkeen aineiston tulkinta oli helpompaa ja tiesin mitkä asiat aineistossa korostuivat erityisesti.

En halunnut lähestyä aineistoa vain numeroiden kautta, joten oli mielestäni hyvä, että eri kysymyksiin sopivat erilaiset tavat analysoida niitä. Analysointiprosessissa lähestymistapani kuitenkin muuttui myös määrälliseksi. En ollut kyseistä asiaa etukäteen suunnitellut, mutta haastattelutilanteessa selvisi aika nopeasti, että kvantitatiivinen lähestymistapa sopisi aineistoni joidenkin kohtien tulkitsemiseen hyvin.

Aineiston analysointi oli siinä mielessä helppoa, että useista kysymyksistä nousivat esiin aina tietyt teemat. Suurin osa vastauksista olikin siis melko nopeaa analysoida. Eniten aikaa veivät vastaukset, joissa oli suurta hajontaa. Toisaalta kuitenkin kyseiset vastaukset olivat usein juuri niitä kaikkein mielenkiintoisimpia.

6 TOKALUOKKALAISTEN AJATUKSIA KÄNNYKÄN KÄYTÖSTÄ

6.1 Ensimmäinen kännykkä

Haastattelemani 18 lapsesta 10 oli saanut kännykän koulun alkaessa. Neljä lapsista taas oli saanut sen jo selvästi ennen koulun alkua, ja neljä ensimmäisen luokan aikana. Vastausten perusteella kännykän hankinta siis ajoittui useimmiten koulun alkamisen aikoihin. Eräs tyttö mainitsi olleensa viimeinen luokaltaan, joka oli saanut kännykän ja kuulemma hänellä oli ollut jo kova tarve saada se, kun kaikilla muillakin oli. Kaikki haastattelemani oppilaat olivat saaneet kännykän viimeistään ensimmäisen luokan aikana.

”Mä olin viimeinen meen luokalla kenellä ei ollut kännykkää niin halusin sitä tosi paljon jo”

(tokaluokkalainen tyttö)

Lapsista 12 oli saanut kännykän vanhemmilta, heistä kuusi äidiltä ja kaksi isältä, loput molemmilta. Isovanhemmilta kännykän oli saanut kolme lasta. Isoveli oli antanut ensimmäisen kännykän kolmelle lapsista. Toisaalta on yllättävää että isovelit tuntuvat olevan näinkin yleinen ensimmäisen kännykän antaja.

Merkittävin syy kännykän saamiseen tuntui olevan koulun alkaminen. Se oli vaikuttimena yhdeksän lapsen kännykän hankintaan, joillakin tosin se oli vain osasy. Muita syitä olivat, että se oli synttärilahja, se mahdollistaa vanhempien tavoitettavissa olemisen ja se, että lapsi oli halunnut sitä paljon. Jos syynä kännykän saamiselle on ollut koulun alkaminen, linkittyy se varmasti useimmissa tapauksissa ajatukseen, että lapsi on vanhempien tavoitettavissa, ja tietysti myös vanhemmat lapsen tavoitettavissa. Kännykän saamisen varsinaisen syyn pohtiminen ei siis välttämättä ole niin yksiselkoista.

”Että äiti saa mut kiinni ku en oo kotona. Vaikka jos meen kaverille suoraan koulusta niin äiti sit tietää missä oon”

(tokaluokkalainen tyttö)

6.2 Kännykän käyttötarkoitukset

Jokainen lapsista mainitsi käyttävänsä puhelinta puhumiseen. Tekstaamiseen puhelinta sen sijaan käytti 11 lasta, tokaluokkalaiset ovat varmasti vielä sen verran nuoria että puhuminen tuntuu tekstin kirjoittamista helpommalta ja nopeammalta. Pelaamiseen kännykkää käytti 16 lapsista eli lähes kaikki. Kuvaamiseen kännykkää käytti 14 lasta, joka myös on mielestäni kyseisestä otannasta yllättävän suuri määrä. Musiikkia kännykällä kuunteli kymmenen lapsista, ja nettiä sillä käytti kaksi lapsista.

”Soitan ja tekstaan, mul on 51 tekstiviestiä. Sit mä kans pelaan ja otan kuviiki, mut niit en oo ottanu kauaa”

(tokaluokkalainen tyttö)

Lapset olivat siis varsin monipuolisia kännykän käyttäjiä. Yllätyin siitä, että myös musiikin kuuntelu ja kuvaaminen kännykällä oli niin yleistä heidän keskuudessaan. Itselleni oli myös yllättävää että lapsista kaksi käytti kännykkäänsä jo internetin selaamiseenkin.

Vain kahdella lapsella oli kännykälle vähemmän kuin kolme käyttötarkoitusta. Näistä lapsista toinen käytti kännykkäänsä vain soittamiseen, ja toinen kuvaamiseen ja

soittamiseen. Lapset olivat siis pääasiassa varsin edistyneitä kännykän käyttäjiä ja olivat hyvin selvillä kännykän erilaisista käyttömahdollisuuksista.

6.3 Rajoitukset kännykän käytössä

Rajoituksia kännykän käytössä oli 13 lapsella. Heistä yhdeksällä puhelimen turha käyttäminen oli kielletty koulussa. Kahdelta taas oli Facebookin käyttö kielletty, mikä on mielestäni melko yllättävää, kun ottaa huomioon, että Facebookissa on 13-vuoden ikäraja, joten kyseiset lapset ovat jokatapauksessa aivan liian nuoria sivustolle. EU Kids Online -tutkimuksen mukaan joka kolmannella 9 – 12-vuotiaalla lapsella Iso-Britanniassa on Facebook-käyttäjätili ikärajasta huolimatta. (LSE- The London School of Economics and Political Science -www-sivut 2011) Toisaalta ei ehkä pitäisi siis olla niin yllättynyt siitä, että Suomessakin yhä nuoremmat lapset käyttävät Facebookia. Toisella kyseisistä lapsista oli Facebookin käytön lisäksi kiellettyä myös turha soittelu.

”Hätätapauksessa saa koulussa soittaa äidille. Mut sit muuten en saa koulussa käyttää kännykkää”

(tokaluokkalainen poika)

Rajoituksista kysyttäessä lähes jokainen lapsista vastasi aluksi, ettei rajoituksia ollut. Kuitenkin kun tarkensin kysymystä tuli lapsille mieleen että koulussa kännykkää ei saa käyttää, ellei siihen ole oikeasti tarve. Rajoitukset tuntuivat siis olevan toisaalta lapsillekin hieman epäselviä. Viidellä lapsista ei rajoituksia ollut ollenkaan, mikä ehkä kertoo siitä, ettei rajoituksia välttämättä tarvita tai lapselle itselleenkin on epäselvää onko asiasta sovittu yhteisiä pelisääntöjä.

6.4 Kännykän merkitys lapselle

Puolet lapsista oli sitä mieltä, että he pärjäisivät hyvin ilman kännykkää. Toinen puoli taas oli sitä mieltä, että pärjäisi ilman kännykkää huonosti. Heistä viisi perusteli sen sillä, ettei olisi tavoitettavissa tai saisi itsekään tavoitettua ketään.

Tarve sille, että jo tokaluokkalaisella pitää olla kännykkä, tulee varmasti vähintään yhtä paljon vanhempien kuin lasten puolelta. Vanhemmille, ja tietysti lapsellekin, tuo turvaa kun toinen on tavoitettavissa tarvittaessa. Lapset perustelivat sitä, että pärjäisivät ilman kännykkää huonosti, muun muassa seuraavasti:

”No ku sit mä en saisi äitii kiinni, ni mulle tulis kova ikävä”

(tokaluokkalainen tyttö)

”Ei pystys soittaa ja ei pystyis sopii kavereitten kaa et koska nähdään, ku mä asun aika kaukana”

(tokaluokkalainen poika)

Osalle lapsista kännykkä siis oli jo selvästi tärkeä osa yhteydenpitoa vanhempiin tai kavereihin. Vastauksista päätellen puolet lapsista ei pitänyt kännykkää kovinkaan tärkeänä. Toinen puoli taas koki sen melko tärkeäksi ja heistä viisi myös perusteli miksi se on heille niin tärkeä. Selviä eroja lapsissa kännykän käyttäjinä mielestäni oli, joillekin se tuntui olevan enemmänkin lelu, kun taas toisilla korostui sen merkitys yhteydenpitoon ja sitä pidettiin hyödyllisenä apuna arjessa.

6.5 Ongelmat kännykän käytössä

Lapsista 14 oli kohdannut ongelmia kännykän käytössään. Heistä 9 oli kokenut ongelmia siinä, että puhelin ei ollut mennyt päälle. Neljällä lapsella kännykkä oli yhtäkkiä lakannut toimimasta. Kaikki ongelmat joista lapset kertoivat, olivat siis teknisiä, eikä kukaan kertonut esimerkiksi saaneensa pilapuheluita tai tulleen kiusatuksi kännykän takia.

Voi olla, että jos olisin esittänyt lisäkysymyksiä esimerkiksi pilapuheluita koskien, olisi lasten mieleen tullut jotain vastaavia ongelmia. Toisaalta se, että lasten mieleen tuli lähinnä teknisiä ongelmia kertoo siitä, että ne todennäköisesti ovat merkittävien ongelmien aiheuttajia. Se saattaa myös kertoa siitä, etteivät lapset välttämättä koe pilapuheluita ynnä muita varsinaisena ongelmana kännykän käytössä.

"Joskus mun kännykkä on sammunu muuten vaan. Äiti mua auttaa ku se tietää niist jutuist enemmän ku isä"

(tokaluokkalainen poika)

Ongelmissa auttoi neljällä lapsella isä ja neljällä lapsella äiti. Isoveli auttoi ongelmis-
sa kolmella lapsella. Yksi lapsista kertoi että isovanhemmat auttoivat ongelmis-
sa. Kaksi lapsista kertoi selviytyvänsä ongelmista itse. Vastausten perusteella lapset siis
osasivat melko hyvin pyytää tarvittaessa apua, jos heillä tuli kännykän käytössä vas-
taan joitakin teknisiä ongelmia.

7 UNELMAKÄNNYKKÄ TAI TULEVAISUUDEN MATKAPUHELIN

Lasten vastaukset siihen, millainen olisi heidän unelmakännykkänsä, olivat hyvin
moninaisia ja sen vuoksi niitä oli vaikea erityisemmin taulukoida. Lähes kaikilla lap-
silla tuntui kuitenkin olevan selkeä ajatus siitä, millaisen puhelimen he halusivat.
Erot siinä, kuinka tarkkaan he unelmakännykkänsä kuvasivat, olivat hyvin suuria.

Tokaluokkalaisten tytön piirros aiheesta "Unelmien kännykkä"

7.1 Miltä näyttää unelmien kännykkä?

"Se olis musta ja sit siinä olis pinkkejä timanteja paljon ja siinä olis mun nimen eka kirjain. Niin ja se ois kosketusnäyttö"

(tokaluokkalainen tyttö)

Kännykän ulkonäöstä minkäänlaisia toiveita mainitsi lapsista vain neljä. Kaksi tyttöä kertoi haluavansa mustan kännykän pinkeillä timanteilla ja kännykässä pitäisi olla heidän nimensä ensimmäinen kirjain myös timanteilla kirjoitettuna. Aiheesta oli siis todennäköisesti keskusteltu aiemmin tai sitten he olivat jossain nähneet vastaavan puhelimen. Yksi lapsista mainitsi että kännykän tulisi olla neliönmallinen. Eräs toinen taas halusi kännykän olevan iso ja pinkki. Muuten lapset eivät toiveissaan keskittyneet siihen miltä kännykän tulisi näyttää, mikä oli mielestäni yllättävää.

9ipod 5.

Tokaluokkalaisten pojan piirros aiheesta "Unelmien kännykkä"

7.2 Mitä toimintoja unelmien kännykässä on?

"Kosketusnäyttö on kyl, aion pyytää joululahjaks"

(tokaluokkalainen poika)

Kosketusnäyttö tuntui olevan monen unelmakännykkä, sellaisesta haaveili 11 lasta. Lapsista kolme oli sitä mieltä, että heidän oma puhelimensa oli jo heidän unelmiensa kännykkä. Yksi lapsista unelmoi kännykästä jossa olisi internet. Kaksi lapsista toivoi kännykän toimivan myös läppärinä. Kolme lapsista unelmoi kännykästä jolla voisi tehdä mitä tahansa. Sen tarkemmin he eivät kuitenkaan määritelleet mitä he haluaisivat sillä tehdä. Yksi lapsista unelmoi itse suunnittelemastaan kännykästä, jolle voisi kertoa toiveita ja kännykkä toteuttaisi ne.

"Sellanen jonka olisin itse saanu suunnitella. Sit sille sais esittää toiveita ja se toteuttais ne"

(tokaluokkalainen tyttö)

Lasten unelmakännyköissä tuntui siis olevan suuria eroja. Toisten toiveet olivat melko mielikuvituksellisia. Toiset taas tuntuivat olevan melko realistisia eivätkä lähteneet syvemmin pohtimaan aihetta.

Tokaluokkalaisten työtön piirros aiheesta "Unelmien kännykkä"

7.3 Miltä näyttää tulevaisuuden puhelin?

Ajatus tulevaisuuden kännykästä tuntui alkuun olevan lapsille hankaluuksia tuottava asia. Hetken mietittyään useimmat lapset kuitenkin keksivät millainen puhelin voisi tulevaisuudessa olla. Vastaukset olivat melko monipuolisia ja osa hyvin mielikuvituksellisiakin.

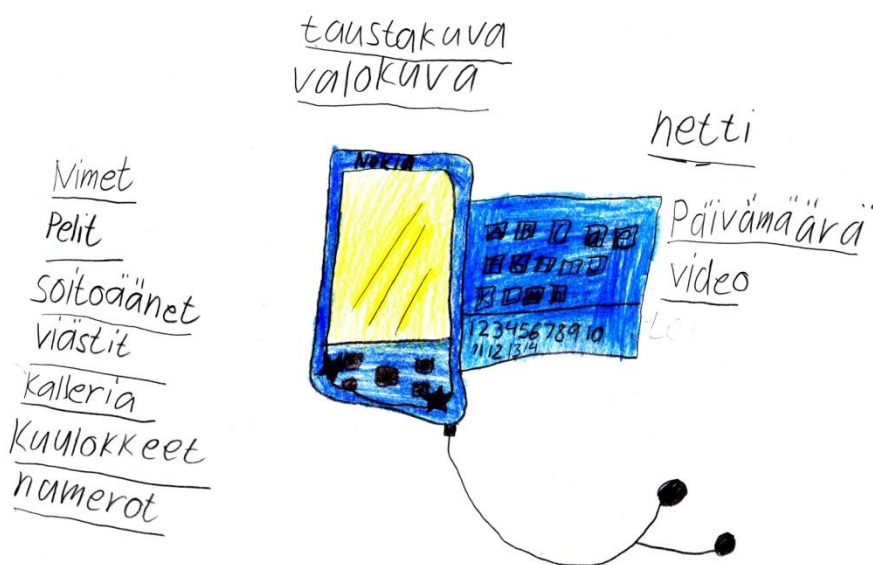
Tokaluokkalaisen pojan piirros aiheesta ”Tulevaisuuden kännykkä”

Lapsista viisi oli sitä mieltä, että tulevaisuuden kännykkä tulee olemaan selvästi isompi kuin kännykkä nykyään. Yksi taas oli sitä mieltä, että tulevaisuuden kännykkä tulee olemaan nykyistä pienempi. Yksi lapsista oli sitä mieltä että tulevaisuuden kännykkä on neliön muotoinen.

Eräs lapsista taas oli sitä mieltä että tulevaisuuden kännykkä on näkymätön. Se leijuu mukana ja on näkyvä vain silloin kun siihen kosketaan. Yksi lapsista oli sitä mieltä että tulevaisuuden kännykkä on värikäs, muuten lapset eivät maininneet puhelimen väristä mitään.

”No se kulkis aina ihmisen mukana, leijuis vaan vierellä, se ois vähän niinku semmonen minikännykkä joka on näkymätön. Mut sit kun siihen koskis se muuttuis näkyväks”

(tokaluokkalainen tyttö)

Tokaluokkalaisen tytön piirros aiheesta "Tulevaisuuden kännykkä"

7.4 Mitä toimintoja tulevaisuuden kännykässä on?

Lapsista neljä oli sitä mieltä, että tulevaisuuden kännykkä ei ole millään tavalla muuttunut, vaan on samanlainen kuin nykyäänkin. Kaksi lasta oli sitä mieltä, että tulevaisuuden kännykästä ei lopu ikinä akku. Yksi lapsista oli sitä mieltä että tulevaisuudessa kännykän pystyy itse suunnittelemaan.

*"Et on sellanen juttu, mis on eri vaihtoehtoi, ja sit sä voit sieltä vaikka valita et min-
kä näkönen ja vaikka ihan minkä mallinen vaan"*

(tokaluokkalainen tyttö)

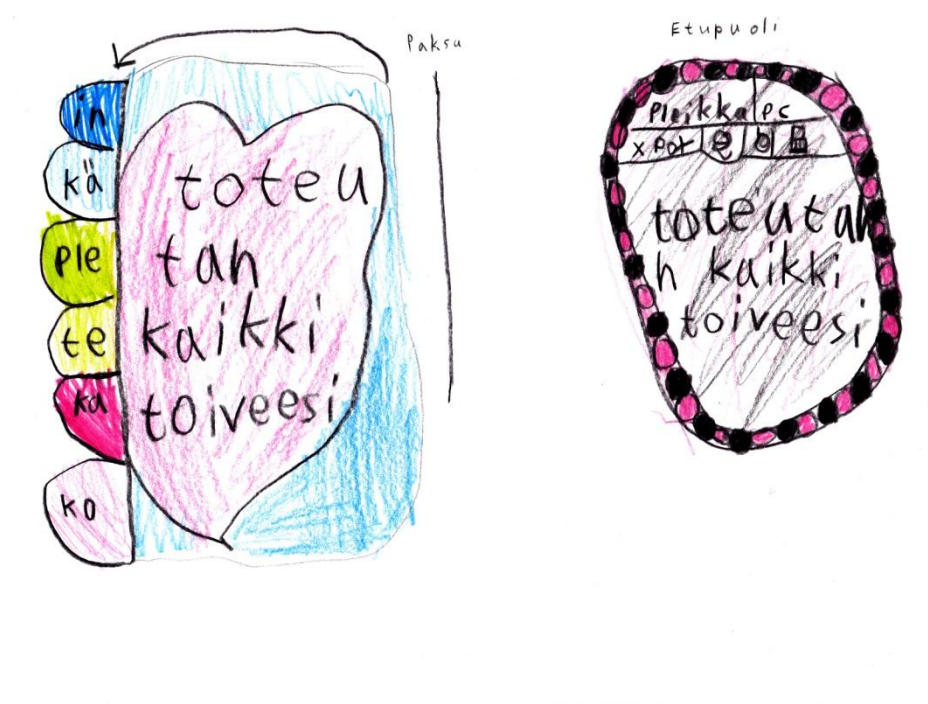
Hän oli siis sitä mieltä, että tulevaisuuden kännykkää ei myydä valmiina ja standardina, vaan puhelimen voi itse tilata omien valintojensa mukaisena. Neljä lapsista oli sitä mieltä, että tulevaisuuden kännykällä pystyy tekemään ihan mitä tahansa. Yksi lapsista arveli tulevaisuuden kännykän olevan "Tietsikkakännykkä", joka kävisi hyvin myös pelaamiseen. Joidenkin lasten vastaukset olivat hyvin monipuolisia. Yksi

lapsista oli myös sitä mieltä, että tulevaisuuden kännykkä on niin kehittynyt, ettei se voi ikinä mennä hukkaan ja sen tekniset ominaisuudet ovat muutenkin hyvin kehittyneet.

”Pieni mutta ei voi ikinä mennä hukkaan. Akku ei koskaan loppuis ja netti toimis aina. Sillä vois tehdä ihan kaikkea”

(tokaluokkalainen tyttö)

Yksi lapsista esitti ajatuksen, että tulevaisuudessa kännykkä olisi osa ihmistä, rakennettuna ihmisen sisään, esimerkiksi korvaan. Yksi lapsista taas oli sitä mieltä että tulevaisuuden puhelimessa olisi selvästi nykyistä enemmän muistia. Yksi lapsista taas oli sitä mieltä, että tulevaisuudessa kännykkä olisi samanlainen kuin joskus ennen vanhaan, eli palattaisiin takaisin siihen mistä kännykän kehittyminen on lähtenyt alkuaan liikkeelle.

Tokaluokkalaisten tytön piirros aiheesta ”Tulevaisuuden kännykkä”

7.5 Retropuhelin, leijuva kännykkä vai ihmiseen asennettua mobiiliteknologiaa?

Lasten ajatukset tulevaisuuden kännykästä yllättivät minut monipuolisuudellaan ja kekseliäisyydellään. Ajatus siitä, että tulevaisuuden puhelin olisikin samanlainen kuin kännykkä on alkujaan ollut, on mielestäni kiinnostava. Mieleepä tulee eräänlainen retropuhelin, josta löytyisi jonkin aiemman mallin ulkoisia tai toiminnallisia ominaisuuksia. Kännykän kehitys siis hyödyntäisi aiempien mallien muotoilua tai ominaisuuksia ja kännykkäsuunnittelu kiertäisi kehää vanhoja ideoita hyödyntäen, ikään kuin muoti, jossa eri vuosilukujen trendit tulevat aina uudelleen pinnalle.

Ajatus leijuvasta puhelimesta on myös erittäin mielenkiintoinen ja kekseliäs. Ihmisen sisään asennettu kännykkä voi mielestäni hyvinkin olla tulevaisuuden villitys kännyköissä. Myös ajatus itse suunniteltavasta puhelimesta voi hyvinkin pitää tulevaisuudessa paikkansa. Lasten vastaukset olivat osittain varsin mielikuvituksellisia, mutta silti mielestäni pääosin realistisia.

Vastauksista paistoi mielestäni hyvin läpi kuinka edistyksellisiä ja ennakkoluulottomia lapset voivat olla. Mielenkiintoinen oli myös ajatus siitä, että tulevaisuuden puhelin olisi nykyistä isompi. Tokaluokkalaiset ovat iältään sen verran nuoria, etteivät he ole nähneet kuinka aiemmin kännykkää on kokoajan yritetty kehittää pienemmäksi. He eivät myöskään välttämättä tiedä kuinka suuria ensimmäiset kännykät kooltaan olivat. Siksi heille ajatus siitä, että tulevaisuudessa kännykkä olisikin isompi, tuntuu aivan luonnolliselta ja miksei se tietysti mahdollista voisi ollakin.

8 YHTEENVETO

8.1 Lapset edistyneitä kännykän käytössä

Lapsilla tuntui olevan selkeä käsitys siitä mitä puhelimella voi tehdä, vastaukset olivat pääosin varmoja ja loogisia. Lisäksi lapset olivat hyvin monipuolisia kännykän käyttäjiä, ajatus siitä että puhelin olisi tarkoitettu vain yhteydenpitoon, ei noussut

esille. Nykyajan lapset ovat eläneet teknologian keskellä vauvasta asti, joten siinä mielessä ei ole yllätys että lapset ovat hyvin luontevia ja edistyksellisiä kännykän käyttäjiä.

Toisaalta vaarana saattaa olla se, että tokaluokkalaisella taitoa on enemmän kuin ymmärrystä. Teknisesti he ovat varmasti kännykän käytössä keskimäärin melko eteviä. Kun pitäisi pohtia esimerkiksi kriittisesti kännykän käyttöä ja nyky-yhteiskunnan lähes riippuvaista suhdetta siihen, että olisi aina tavoitettavissa ja painalluksen päässä mediasta ja muusta maailmasta, tarvittaisiin ehkä aikuisen apua.

Ehkä vanhempia tarvittaisiinkin siis kaveriksi pohtimaan lapsen kanssa kännykän käyttöä ja siihen liittyviä vaaroja. Varsinkin kun myös Internet on nykyään selattavissa myös kännykällä, liittyy kännykän käyttöön uudenlaisia uhkia ja haasteita. Olen kuitenkin sitä mieltä, että pääasiassa on vain positiivinen asia, että lapset ovat niin aktiivisia, luontevia ja teknisesti taitavia kännykän käyttäjiä. Se kuitenkin tuo kasvattajalle varmasti omat haasteensa, sillä olisi hyvä olla perillä siitä, mihin, miten ja milloin lapsi teknologiaa käyttää.

8.2 Mukana matkapuhelinten trendeissä

Lapset tuntuivat olevan hyvin tietoisia siitä, mikä on matkapuhelimissa tällä hetkellä se uusin ja halutuin toiminto, eli kosketusnäyttö. Uudet kännykät ja toiminnot tulevat heille varmaankin hyvin tutuiksi lähipiirin kautta ja lapset tuntuivat olevan pääasiassa innokkaita ja aktiivisia kännykän käyttäjiä. Vaihtelu siinä, mikä milloinkin on halutuin piirre tai ominaisuus kännykässä on hyvin nopeaa. Tokaluokkalaiset tuntuivat kuitenkin pysyvän hyvin vaihteluissa mukana ja olevan yllättävän ”trenditietoisia” kännyköiden suhteen.

Tiettyjä mediavälineitä käytetään myös statuksen lisäämiseksi kaveripiirissä. Lapsi voi kokea tuotteen omistuksen välttämättömäksi, jotta saisi ikätovereiltaan hyväksyntää. (Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006, 34–35) Aineistosta ei kuitenkaan erityisemmin noussut esiin joukkoon kuulumisen paine, kun kysyin kännykän ostamisen syistä. Kyseiset syyt saattoivat tietysti kuitenkin vaikuttaa muiden syiden taustalla,

vaikka lapset eivät asiaa erityisemmin esille nostaneetkaan. Ainoastaan yksi lapsi mainitsi halunneensa kännykän, koska oli luokan viimeinen kenellä sellaista ei ollut. Muuten lapset eivät ottaneet puheeksi sitä, oliko tärkeää että kännykkä oli sillä hetkellä ”suosittu malli” myös kavereiden mielestä.

Aiemmin lapsille myytiin tuotteita pääasiassa vanhempien välityksellä, mutta nykyään tuotteet kaupataan suoraan lapsille. Tuotteen myynnin kannalta saattaa myös olla positiivinen asia, jos aikuinen ei siitä pidä. Markkinointiyhtiöissä on herätty huomaamaan, että lapset ovat myös hyvä markkinoinnin kohde. Lapsista onkin tullut yhä brändi-tietoisempia. Lapset kiintyvät suosikki-brändeihinsä ja niiden kautta he voivat tavallaan ostaa itselleen toimijuutta ja itsenäisyyttä kuluttajavalinnoillaan. (Oksanen & Näre 2006, 45) Aineistostani ei kuitenkaan noussut esille yhtäkään brändiä ja kukaan lapsista ei edes maininnut mitään tiettyä brändiä, vaikka he muuten melko trendi-tietoisia olivatkin.

Lapsilla oli myös omia ajatuksia siitä, mikä saattaisi olla tulevaisuuden villitys matkapuhelimissa. Ajatus esimerkiksi itse suunniteltavasta kännykästä toisi jotain uutta ja erilaista markkinoille. Lapsilla olikin hyvin erilaisia ideoita siitä, millainen tulevaisuuden kännykkä voisi olla. Pääosin tulevaisuuden kännykkä edustikin lapsille jotain uutta ja erilaista nykyiseen verrattuna.

9 POHDINTA

Koin että lapset vastasivat esittämiini kysymyksiin rehellisesti ja parhaansa mukaan. Joillakin kuitenkin pieni jännitys saattoi vaikuttaa vastauksiin, vaikka itse haastattelutilanteessa en sellaista erityisemmin huomannut. Olisi kuitenkin saattanut olla hyvä asia jutella lasten kanssa alkuun vielä pidempään, toisaalta joidenkin kohdalla se olisi saattanut lisätä jännitystä. Haastattelin lapset yksittäin, joten myöskään luokkakavereiden vastaukset eivät voineet vaikuttaa lasten vastauksiin, ainakaan haastattelutilanteessa.

Haastattelun nauhoittamisessa olisi saattanut olla sellainen etu, että olisimme lasten kanssa voineet rauhassa jutella hieman aiheen vierestäkin. Lopulta olisin nauhalta voinut poimia vain tutkimukseni kannalta oleelliset asiat. Näin keskustelu olisi saattanut olla luontevampaa, ja sitä kautta myös miellyttävämpää lapsille. Kyselylomakkeen yhdessä täyttäminen haastattelun lomassa aiheutti sen, että pysyimme tiukasti aiheessa lähes koko ajan, ilman ylimääräistä rupattelua. Se oli kuitenkin myös hyvä asia, sillä sekä lapsilla että itselläni pysyi haastattelun aihe koko ajan hyvin mielessä.

Pyrin välttämään johdattelevia kysymyksiä ja mielestäni siinä melko hyvin onnistuinkin. Lisäkysymys ”Onko joissakin paikoissa esimerkiksi kiellettyä käyttää kännykkää?” saattoi olla siinä mielessä johdatteleva, että haastattelupaikkana toimi koulu ja myös sen vuoksi monille saattoi tulla myös vastaukseksi mieleen koulu. Muuten kysymykseni eivät mielestäni olleet johdattelevia. Toisaalta olisin kuitenkin joissakin kysymyksissä voinut mennä vielä hieman syvemmälle. Osa kysymyksistä jäi ehkä hieman pintapuolisiksi, johtuen juuri siitä, että yritin kovasti välttää johdattelevia kysymyksiä.

Kysymykset olivat kuitenkin mielestäni hyvin muotoiltuja, ja väärinkäsityksiä siitä mitä kysyttiin, ei syntynyt paljoakaan. Ainoastaan yhden kerran huomasin kysymyksen olevan epäselvästi muotoiltu, sillä lapsi oli ymmärtänyt sen eri tavalla kuin olin tarkoittanut. Yleisesti ottaen koin että kysymykseni olivat hyvin muotoiltuja ja ne tukivat tutkimuksen luotettavuutta.

Tutkimustulosteni perusteella lapset ovat hyvin aktiivisia ja trenditietoisia kännykän käyttäjiä, joilla myös on uudenlaisia ideoita kännykästä ja siitä miten sitä voisi kehittää. Tätä asiaa kannattaisikin hyödyntää paremmin, kun kännyköitä suunnitellaan. Ovathan lapset myös yksi merkittävä kohderyhmä joille niitä tuotetaan.

Markkinoilla ei myöskään ole vielä näkynyt erityisesti lapsille suunniteltuja kännyköitä, mutta toisaalta en tiedä kokisivatko lapset sellaisen markkinoille tuomisen heidän aliarvioimisenaan. Nyt jälkikäteen ajatellen olisi ollut kiinnostavaa haastatella lapsia myös siitä olisiko heidän mielestään erityisesti lapsille suunnitellulla kännykällä kysyntää. Lisäksi olisi myös kiinnostavaa tietää, mitä heidän mielestään löytyisi kännykästä joka olisi suunniteltu erityisesti lapsille.

Tutkimukseni tuokin mielestäni hyvin esille sen, että lasten näkökulma kannattaisi ehdottomasti ottaa huomioon matkapuhelinten suunnittelussa. Lapsilla on tuoreita ja erilaisia ideoita. Heitä on myös tärkeää kuunnella, sillä kuka pystyisi paremmin kertomaan mitä ominaisuuksia lapsi kännykältään toivoo, kuin lapsi itse.

Tutkimusaineistostani tuli myös hyvin esille, kuinka hyvä mielikuvitus lapsella voi olla. Heiltä löytyy uusia ja erilaisia ideoita, luonnollisesti aivan erilaisesta näkökulmasta lähteviä kuin aikuisilla. Heidän mielikuvistustaan kannattaisikin hyödyntää esimerkiksi opetuksessa ja markkinoinnissa enemmän.

Tutkimusaineistoni perusteella lapset olivat kohdanneet kännykän käytössä vain teknisiä ongelmia. Uskon kuitenkin että aikuisia tarvitaan keskustelemaan kännykän käytöstä ja siihen liittyvistä uhista ja mahdollisuuksista. Mahdollista kuitenkin on, että myöhemmin he tulevat kokemaan muunkinlaisia ongelmia, kuin vain teknisiä, erityisesti nyt, kun myös internetin käyttö kännykällä yleistyy. Nyky-yhteiskunnassa kyky käyttää teknologiaa on erittäin tarpeellinen, ja sen vuoksi lasten luontevaa kännykän käyttöä tulisikin arvostaa. Aikuisen on kuitenkin tärkeää olla tietoinen siitä, mihin lapsi kännykkäänsä käyttää.

Aihe on myös edelleen hyvin ajankohtainen. Tutkimukseni keskittyy lasten kännykän käyttöön, mutta mielestäni siitä heijastuu lasten suhtautuminen myös teknologiaan yleensä. Tutkimukseni osoittaa mielestäni hyvin myös sen, että lapsia olisi tärkeää kuunnella, sillä heillä voi olla aivan uudenlaisia ajatuksia ja ideoita. Teknologian rooli lapsen elämässä on niin merkittävä, että sitä on tärkeää tutkia tuoden esiin juuri lapsen ajatuksia ja kokemuksia. Tutkimukseni toimii pohjana myös lukuisille uusille tutkimusaiheille.

Piirtämistä aineistonkeruumenetelmänä voisin jatkossakin hyödyntää, mutta harkitummin. Piirtäminen olisi voinut toimia johdatuksena aiheeseen, sillä piirtäessään lapset tuntuivat myös pohtivan aihetta. Toisaalta piirustus olisi myös voinut toimia vastauksena kysymyksiin siitä, miltä unelmakännykkä tai tulevaisuuden kännykkä näyttää.

Tutkimukseni perusteella lapset eivät kokeneet kännykkää erityisen tärkeäksi, sillä osa heistä pärjäisi hyvin myös ilman sitä. Kiinnostavaa olisi tietää missä vaiheessa kännykästä muodostuu ihmiselle niin tärkeä arjen apuväline. Ja missä vaiheessa siitä tulee enemmän kuin vain arjen apuväline kaikkine lisäominaisuuksineen.

Uusia tutkimusideoita- ja aiheita heräsi tutkimukseni pohjalta runsaasti. Lasten teknologiankäyttö kokonaisuudessaan on aiheena niin laaja ja monisyinen, mutta myös ajankohtainen, että tutkittavia aiheita siitä löytyisi paljon. Erityisesti kiinnostuin kuitenkin siitä kuinka paljon teknologia on vähentänyt lapsen ja vanhemman välistä kommunikointia. Kiinnostavaa olisi esimerkiksi tutkia kuinka suuri osa päivän keskusteluista ei tapahdu kasvokkain? Kuinka lapset teknologian elämässään kokevat, mitä hyviä ja huonoja puolia siitä löytyy? Haluaisivatko lapset vanhempien olevan aktiivisemmin mukana siinä, mitä kaikkea lapsen teknologian käyttöön sisältyy?

Toisaalta kiinnostavaa olisi myös tietää, mitä seuraa siitä, että lapsen ja vanhemman välinen teknologiakuilu on kuroutumassa umpeen. Kyseinen muutos on tapahtumassa ainakin siinä mielessä, että myös nykyajan uudet vanhemmat alkavat olla keskimäärin melko taitavia teknologian käyttäjiä. Onhan osa heistä elänyt lapsuutensa aikana jolloin teknologia on jo mullistanut työ- ja vapaa-aikamme.

Kiinnostavaa olisi myös tutkia kuinka tärkeä tekijä lapsilla teknologiassa on sosiaalinen paine. Eli kuinka paljon ostopäätökseen vaikuttaa kavereiden ja ympäristön ajatukset. Toisaalta kiinnostavaa olisi myös selvittää, kuinka paljon lapsi itse saa vaikuttaa siihen millaista teknologiaa hänelle ostetaan.

Aihe, joka itseäni on kiinnostanut jo pitkään, ja joka tämän tutkimuksen myötä vain kiinnostaa yhä enemmän, on koulukiusaamisen siirtyminen myös virtuaalimaailmaan. Olisi kiinnostavaa tutkia kuinka usein koulukiusaaminen jatkuu myös esimerkiksi internetissä ja kännykän kautta. Aineistoni pohjalta kyseinen ilmiö ei noussut lainkaan esiin. Olisi kuitenkin kiinnostavaa tutkia kuinka yleistä virtuaalinen kiusaaminen on ja esiintyykö sitä erityisesti jossain tietyissä ikäryhmissä.

Tutkimukseni oli vain pintaraapaisu laajaan ja mielenkiintoiseen aiheeseen. Se kuitenkin osoitti hyvin miten aktiivisia ja nykyaikaisia kännykän käyttäjiä lapset ovat. Aiheesta olisikin mielestäni tärkeää tuoda esiin juuri lasten ajatuksia ja kokemuksia.

LÄHTEET

- Anttila, R., Eronen, S., Kallio, M., Kanninen, K., Kauppinen, L., Paavilainen, P. & Salo, S. 2005. Persoona 2. Kehityopsykologia. Helsinki: Edita.
- Bardy, M., Salmi, M. & Heino, T. 2002. Mikä lapsiamme uhkaa? Suuntaviivoja 2000-luvun lapsipoliittiseen keskusteluun. Saarijärvi: Gummerus.
- Brock, G. 2003. The Second Information Revolution. London: Harvard University Press.
- Cooper, A. 1999. Nörttien valtakunta. Miksi korke teknologiatuotteet saavat meidät sekaisin ja kuinka palauttaa järki. Helsinki: Suomen Atk-kustannus Oy.
- Harrikari, T. & Pekkarinen, E. 2010. Lapsuuteen ja nuoruuteen kohdistuvia muutostrendejä – tutkijan näkökulma. Muuttuva maailma – lasten ja nuorten haasteet. Helsinki: Socca. Viitattu 15.2.2012.
http://www.socca.fi/files/393/lapsuuden_muutostrendejä_harrikari_ja_pekkariinen_23092010.pdf
- Helavirta, S. 2007. Lasten tutkimushaastattelu, teoksessa Yhteiskuntapolitiikka 2007 Nro 6. Viitattu 15.2.2011. <http://yp.stakes.fi/NR/rdonlyres/92DEABD1-8BCB-48A7-BCAC-6AC3D20DE9E3/0/helavirta.pdf>
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Häikiö, M. 1998. Alkurajähdytys. Radiolinja ja Suomen GSM-matkapuhelintoiminta 1988-1998. Helsinki: Edita.
- Ivanoff, P., Risku, A., Kitinoja H., Vuori, A. & Palo, R. Hoidatko minua? Lapsen, nuoren ja perheen hoitotyö. Porvoo: WSOY.
- Jarasto, P. & Sinervo, N. 1998. Kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Keltikangas-Järvinen, L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. Helsinki: WSOY
- Ketamo, H. & Multisilta, J. 2001. Kännykän käyttäjäksi entistä nuorempana. Pori: Porin korkeakouluyksikkö.
- Kopomaa, T. 2000. Kännykkäyhteiskunnan synty. Helsinki: Gaudeamus.
- Kotilainen, S. 2007. Mediakulttuuri nuorisotyössä. Teoksessa T. Hoikkala & A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy, 139-154.
- Kronqvist, E-L. & Pulkkinen, M-L. 2007. Kehityopsykologia. Matkalla muutokseen. Helsinki: WSOY.
- Kuivakari, S. 2006. Mobiilikulttuuri. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

- Kyrönlampi-Kylmänen, T. 2010. Lapsen hyvä arki. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Lahikainen, A., Hietala, P., Inkinen, T., Kangassalo, M., Kivimäki, R. & Mäyrä, F. 2005. Lapsuus mediamaailmassa. Näkökulmia lasten tietoyhteiskuntaan. Helsinki: Gaudeamus.
- Lehtipuu, U. 2006. Ruuturitari ja digidonna. Lapsi matkalla mediaan. Helsinki: WSOY.
- Liukko, S. & Kangassalo, M. 1998. Mediaa muruille. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.
- LSE- The London School of Economics and Political Science -www-sivut. Viitattu 15.2.2011. <http://www2.lse.ac.uk/home.aspx>
- Manninen, A. 2003. Näin tehtiin Suomesta tietoyhteiskunta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Martsola, R. & Mäkelä-Rönnholm, M. 2006. Lapsilta kielletty. Kuinka suojella lasta mediatraumalta. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Mustonen, A. 2005. Tietokonepelaamisen mahdollisuudet ja riskit. Tyyris Tyllerö 1. Espoo: Cultura.
- Nurmela, J., Heinonen, R., Ollila, P. & Virtanen, V. 2000. Matkapuhelin ja tietokone suomalaisen arjessa. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Nurmi, A. 2008. Lapsi tietokoneen käyttäjänä. Neljäsluokkalaisten kirjoittamia aineita tietokoneen käytöstä. Kandidatutkielma. Turun yliopisto: Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos.
- Oksanen, A & Näre, S. 2006. Lapset pelissä. Virtuaaliviidakon ansat. Helsinki: Minerva.
- Pelastakaa lapset ry:n www-sivut. Viitattu 15.2.2012. <http://www.pelastakaalapset.fi/>
- Penttinen, J. 2002. Kännyköinnin lyhyt oppimäärä. Selviytymisopas matkaviestinnän maailmaan. Helsinki: WSOY.
- Pyörälä, E. 2002. Kohdatus laadullisen tutkimuksen metodologiaan. Helsingin yliopisto. Viitattu 15.2.2012. <http://www.valt.helsinki.fi/yleope/kvali/kvali1.pdf>
- Tekniikka & Talous-lehden www-sivut. Viitattu 15.2.2012. <http://www.tekniikkatalous.fi/>
- Tieteen Kuvalehden www-sivut. Viitattu 15.2.2012. <http://tieku.fi>
- Vesterinen, O. 2007. Mediakasvatus oppilaitosinstituution yhte(nä)isenä alueena. Teoksessa Kynäslahti, H., Kupiainen, R. & Lehtonen, M. (toim.) Näkökulmia mediakasvatukseen. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2007: 73-85. Viitattu 15.2.2012. <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-1-4.pdf>

Vilen, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki:WSOY.

LIITELUETTELO

Liite 1: Lapsille esitetyt kysymykset

Liite 2: Lupalappu vanhemmille

Liite 3: Lupalappu koulun rehtorille

Liite 1

Lapsille esitetyt kysymykset

1. **Milloin sait ensimmäisen kännykkäsi?**
2. **Keneltä ja minkä vuoksi sait sen?**
3. **Mihin käytät kännykkää?**
4. **Onko sen käytössä jotain rajoituksia?** (Lisäkysymys: Onko joissakin paikoissa esimerkiksi kiellettyä käyttää kännykkää?)
5. **Miten pärjäisit ilman kännykkää?** (Lisäkysymys: Mitä jos kännykkä otettaisiin yhtäkkiä pois?)
6. **Onko kännykän käytössä tullut vastaan jotain ongelmia? Keneltä saat silloin apua?**
7. **Mikä on kaikkein tärkeintä kännykässä?** (Kysymys jäi lopulta pois)
8. **Millainen olisi sinun unelmakännykkäsi?** (Lisäkysymykset: Miltä se näyttää? Mitä sillä voi tehdä?)
9. **Millainen uskot kännykän olevan tulevaisuudessa?** (Lisäkysymykset: Miltä se näyttää? Mitä sillä voi tehdä?)

Liite 2

Hei!

Olen opiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyöni lasten kännykän käyttöön liittyen. Haluaisin haastatella ja pyytää luokan oppilaita piirtämään kyseisestä aiheesta. Haastattelua ei videoida, mutta teen muistiinpanoja sen pohjalta. Haastattelut tehdään oppituntien aikana. Kaikki vastaukset käsitellään nimettöminä.

Pyytäisin palauttamaan lapun perjantaihin 16.9.2011 mennessä luokanopettajalle.

Terveisin,

Annika Nurmi

11.9.2011

Oppilaan nimi: _____

Lastani saa haastatella []

Lastani ei saa haastatella []

Huoltajan allekirjoitus:

Liite 3

Hei!

Olen opiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyöni lasten kännykän käyttöön liittyen. Pyytäisin lupaa haastatella [REDACTED] koulun 2B- luokan oppilaita kyseisestä aiheesta. Haastattelua ei videoida, mutta teen muistiinpanoja sen pohjalta. Haastattelut tehdään oppituntien aikana ja aikaa kuluu noin 10 minuuttia oppilasta kohden. Kaikki vastaukset käsitellään nimettöminä.

Terveisin,

Annika Nurmi

[REDACTED]

11.9.2011

[REDACTED]

koulun rehtorin allekirjoitus:
